

**VISSERS
VISSEN
VEILIG,
EEN MIJLPAAL**

**VIS
CONSERVEREN
IN
EEN DOOS**

KWART VAN QUOTA WORDT NIET OPGEVIST

De 500 woorden van Nicole.

In minder dan 500 woorden schrijft Nicole Derycker maandelijks een column vol voor HVB.

't Is overal wat

Hij viert de tros achteraan en kijkt hoe het schip schuin van de kade weg dobbert.

'Ik moet de achterste korter maken, hij ligt veel te schuin,' zegt hij tegen een maat op de kade, maar maakt geen aanstalten dat te doen.

Hoe het gaat, vraagt zijn maat.

'Gaaf wel, gaat wel,' mompelt hij terwijl hij verf in een bakje giet, er een rol met lange steel in onderdompelt en over boord gaat hangen om het pas gemeniede deel van de flank in een donkerblauwe kleur te zetten.

'Is de motor al gemaakt?'

'Ja, maar 't is godverdomme de laatste keer dat die rotzak nog iets aan mijn schip heeft gedaan.' Hij is weer rechtop gaan staan. Ik schat hem een jaar of vijftig. 'Weet je wel wat me dat gekost heeft? Meer dan twaalfduizend vijfhonderd! Da's de laatste keer dat hij me tegen 't veertienste gezet heeft!'

Mijn gezelschap kijkt me vragend aan. 'Bedrogen heeft,' vertaalt ik. De man richt zich nu tot ons. 'Niets dan kosten heb je aan zo'n schip, 't een is nog niet hersteld of 't ander gaat kapot.' Hij gaat weer overboord hangen.

't Is waar,' beaamt de man met de fiets naast ons, 't is niet meer te doen, 't is dat Charel zonen heeft, of hij had zijn schip allang verkocht. Weet ge wel

hoeveel diesel dat slikt, hoeveel liggeld ge moet betalen?'

Mijn gezelschap vraagt schuchter hoeveel dat kost, zo'n schip.

Charel haalt zijn schouders op en schildert voort.

'Een miljoen vijfhonderdduizend,' zegt zijn maat ons, 'hij is helemaal gecomputeriseerd.'

We kijken hem onthutst aan.

'k Moet er toch geen tekeningetje van maken, hé, hoeveel afbetaling dat per maand is?' mengt de man op dek zich weer in het gesprek. 'En moesten we dan nog goed ons brood verdienen maar met die godverdomse quota helpen ze alles om zeep. Vroeger viste je zoveel je kon, nu moet je met het ruim halfvol terugkeren. Maar de diesel vermindert niet met de helft, en het loon van mijn kopage ook niet.' 'Ach,' zucht mijn gezelschap, 't is ook overal wat, kunstenaars hebben het ook niet gemakkelijk. Neem mij nu, ik ben schilder, mijnheer. Ik moet mijn doeken kopen, mijn verf, ik moet de schilderijen maken, ik moet ze ten toon stellen en dan heb ik nog geen euro verdiend.'

Ik verbijt mijn lach als ik de uitdrukking op de gezichten van de twee zeebonken zie. De poging om het verschil in leefwereld te overbruggen lijkt een wel erg zware opgave. De man op dek reageert als eerste door met 't is waar, 't is overal wat' overboord te buigen en geconcentreerd verder te werken. De tweede springt met een 'als we maar gezond zijn' op zijn fiets. Nummer drie, mijn gezelschap, keert

zich met een zorgelijk gezicht naar mij: 'Zie je wel, 't is overal wat.'

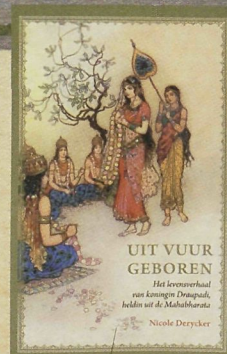
Nicole Derycker
foto: Jo Clauwaert

Nicole Derycker is een geboren Oostendse, dochter en kleindochter van vissers. Tot haar 27ste woonde ze in de Stad aan Zee, daarna spoelde ze weg naar Brugge en Antwerpen. Ze belandde uiteindelijk in Watou.

Nicole Derycker publiceert jeugdboeken bij Davidsfonds/Infodoc. In 2009 verscheen daar *Dansen op blote voeten* (ISBN 978 90 5908 303 5). Dat boek krijgt in maart een vervolg en dat heet *Kus uit India* (ISBN 978 90 5908 404 9). Daarnaast schrijft ze ook voor volwassenen. Ze bewerkte een eeuwenoud Indiaas epos en maakte daarvan *Uit vuur geboren*, een boek dat eind 2010 in de boekwinkel gelegd werd. Zeer mooi uitgegeven. 216 bladzijden, harde käft, 24,95 euro. (ISBN 978 90 6306 608 6).

Al die boeken zijn sterk aan te raden voor wie affiniteit heeft met India en de cultuur van dat land.

HET VISSERIJBLAD

Onafhankelijk magazine
van de zee

ISSN: 0776-6912

MEDEWERKERS:

Jo Clauwaert, Robert Coelus,
Walter Debrock (†), Nicole Derycker,
Juil De Vocht, Don Fabulist, Peter
Flynn, Peter Holvoet-Hanssen,
L.A. Inghelbrecht, Frank Neyts,
Jef Klausing (†), Chris Meyers,
Geert Cyriel Tavernier,
Flor Vandekerckhove,
Louis Vande Castele,
Jacques van Harten, Katrien Vervaele,
Guido Walters (†).

Gasten: Inge Boulonois, Frone
Clauwaert, Pierre Debrauwer,
Ilse Heip, Kenneth Jenkins,
Dianne Nuyts, Dieter Provoost,
Kathelijne de Vuyst.

**Redactie te bereiken op
0474 53 88 00**

E-mail: het.visserijblad@telenet.be

V.u.: Flor Vandekerckhove
Brusselstraat 12, Bredene
UITGEVERIJ:

VZW Liefkemores.
Redactie, publiciteit en
alle correspondentie:
HVB, Brusselstraat 12,
8450 Bredene

Omslagfoto: Jo Clauwaert
Losse nummers: **3,99 euro**
Abonnementen!

* **Jaarabonnement België**
(12 opeenvolgende nummers
startend vanaf de betaling) door
overschrijving van 29,75 euro op
rekening 384-0596581-18 van Het
Visserijblad, met vermelding
abo HVB.

* **Jaarabonnement Nederland**
(12 opeenvolgende nummers
startend vanaf de betaling)
door storting van 52,00 euro op
nummer 64.14.29.592 t.n.v.
vzw Liefkemores [Fortis Bank
Nederland, te 4524 CA Sluis (NL)]
Vermelding: abo HVB.

GEPEKELD IN DE VISSERSGEMEENSCHAP

Achtenzeventig! Zo oud is HVB inmiddels geworden. Bij zo'n eerbiedwaardige leeftijd horen superlatieven. Ha ja, want een tijdschrift dat het al zo lang uitzingt, heeft iets te betekenen.

Die betekenis ligt erin dat het blad de dingen belicht vanuit typische waarden uit de vissersgemeenschap. Die waarden bestaan wel degelijk. Opvallend is bijvoorbeeld de vranke toon die het blad al achtenzeventig jaar kenmerkt. De commentatoren van dit blad blijken vrijpostiger te zijn dan wat men aan de wal gewoon is. Dat komt doordat ons woord gepekeld werd in de vissersgemeenschap.

Het blad heeft in die lange geschiedenis menig gedaantewisseling ondergaan. Zonder die vernieuwingen had het al lang niet meer bestaan. Goed twee jaar geleden hebben we weer zo'n renovatie aangevat. Die heeft ons tal van nieuwe lezers opgeleverd en abonnees, nieuwe adverteerders ook. We moeten al ver in de tijd terugkijken voor we nog een jaar vinden waarin het blad het zo goed gedaan heeft. HVB is vandaag alive & kicking. Het resultaat ziet u voor u liggen. Voor het eerst in achtenzeventig jaar verschijnt HVB helemaal in kleur. Vandaag mogen we u voor het eerst ook onze website voorstellen: www.visserijblad.be. We hebben trouwens nog meer in petto. We hopen nog dit jaar het aantal bladzijden uit te breiden. Misschien gaan we wel tot veertig pagina's, maar dan moeten we eerst nog een beetje meer geld in 't laatje krijgen. Daarom deze oproep: lezers allerhande, abonneer uzelf!

Ten slotte nog dit. Dit hernieuwde blad was er niet gekomen zonder de vloed aan nieuwe medewerkers die zich belangeloos voor HVB inzetten. Dit Nieuwjaarsnummer geeft me de gelegenheid hen daarvoor te bedanken.

Flor Vandekerckhove • Uitgever.

CREVITS

**IMPORT - EXPORT - ALLERLEI KETTINGEN EN KETTINGMATTEN
ANKERS - HERBRUIKBARE MATERIALEN - VISSERIJBENODIGDHEDEN
RUBBER BOLLEN EN RUBBER RINGEN**

Marcus Gerardsstraat 12, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050 54 48 33
Kotterstraat 42, 8380 Zeebrugge. Tel.: 050 54 45 85
Ankerstraat 20, 8400 Oostende. Gsm: 0475 30 39 87
Fax: 050 54 79 11
Telefoneren vanuit Nederland: +32 50 54 48 33

Visser's Vissen Veilig, een mijlpaal

Op 14 december werd in Oostende, in het auditorium van pakhuis 61, het boek *Visser's Vissen Veilig* voorgesteld. Aan het handboek met veiligheidskaarten voor de visserij wordt al sinds oktober 2007 gewerkt.

In 176 pagina's wordt uitgegaan van 86 gevaarsituaties die vervolgens beschreven worden, telkens met diverse foto's en met aandacht voor de terminologie zoals die aan boord van de vissersvaartuigen uit de verschillende havens gebruikt wordt. Achteraan werd trouwens een aparte lijst met 'woordenschat van de visserij' toegevoegd. Daarnaast wordt er uiteraard veel aandacht besteed aan preventiemaatregelen.

SDVO-voorzitter Ivan Victor deelde mee dat er grote Europese interesse bestaat voor het veiligheidshandboek dat Previs gerealiseerd heeft.

Nu het boek klaar is moet het een plaats krijgen op de brug van elk vissersvaartuig. Bovendien krijgt elke visser een apart exemplaar. Daarnaast zijn ook de afzonderlijke steekkaarten verkrijgbaar die samen het boek vormen. Dit steekkaartensysteem heeft het voordeel dat het aangevuld kan worden met toekomstige veiligheidsituaties die in het boek niet opgenomen konden worden.

Visser's Vissen Veilig roept grote verwachtingen op. Menigeen zei dat het boek voor de visserij een mijlpaal zou blijken te zijn. 'Het zal de houding met betrekking van de veiligheid aan boord grondig veranderen,' zo verwoordde moreel consulente Patrick Vancraeynest achteraf die verwachting.

Op de eerste rij herkennen we van links naar rechts Luc Mellaerts, algemeen verantwoordelijke van SDVO, Rudy Vanagt en Ronny Lagast die samen met Marc Feys en Philippe Durand het pionierswerk geleverd voor de totstandkoming van het boek.

Dat is ook wel nodig, want uit de meest recente gegevens blijkt dat het aantal vissers dat met een werkongeval te maken krijgt boven de 10% blijft pieken. De cijfers zijn duidelijk. In 2007 waren er nog 576 Vlaamse vissers actief en 64 daarvan kregen met een ongeval te maken. Zes daarvan waren ernstig te noemen. Twee jaar later, in 2009, waren er maar 490 vissers meer, maar daarvan geraakten er 61 betrokken bij een werkongeval. Negen ervan waren dermate ernstig dat er een omstandig verslag van het accident gemaakt moest worden.

Meer info bij Previs, tel. 059 50 95 55
of e-mail previs@sdvo.be.

**Alles wat je altijd al wilde weten
en niet durfde vragen over...**

Het conserveren van vis

Op 9 december sprak bioloog Nick Trachet in het visserij-museum van Oostduinkerke over de manieren waarop vis door de eeuwen heen bewaard werd. De lezing kaderde in een herdenking. Het is immers 200 jaar geleden dat de visconserveren uitgevonden werden. De Franse revolutie (1789-1815) blijkt ook in deze kwestie voor grote veranderingen gezorgd te hebben.

Geschiedenis

Voor die periode werd er ook al vis bewaard. Ze werd **gedroogd**, zoals stokvis die na het gutten in de wind wordt opgehangen, waardoor de vis jarenlang bewaard kan worden, maar wel keihard is. Een alternatief is het **zouten** of **pekelen**, zoals dat met klipvis gebeurt. Die wordt na het zouten op de klippen gelegd. Het eindproduct is niet meer keihard, zoals dat bij de droogvis het geval is, maar wel taai als leer. Klipvis moet voor consumptie vele uren in het water gelegd worden om te ontzouten. Een derde eeuwenoude bewaarmethode is het **roken** van vis. Het water wordt uit de vis gedampt en de antioxidanten die in de rook aanwezig zijn beletten dat het vet ranzig wordt. Een variant op het roken is **stomen**. Gestoomde makreel blijft enkele dagen langer vers. **Koken** heeft dezelfde functie. Laat het koken van garnaal aan boord niet toe dat het product twee dagen langer verkocht kan worden? Vis wordt verder ook **gemarineerd**, wat in België vooral gebeurt met zoetwatersoorten. En zo zijn er nog eeuwenoude bewaarmethodes, zoals **konfijten**, waarbij de vis bewaard wordt in grote hoeveelheden vet. Tonijn in olijfolie werd in Brussel al gegeten ten tijde van Karel V. Rog en pladijs worden in 't zuur

Oud-IJslandvisser Joris Surmont hield op zondag 19 december een rondleiding in het visserijmuseum, met als thema 'Het eten en drinken van de vissers'. De toegang was die dag gratis. Gratis was ook het drankje dat er aangeboden werd en... het blik sardienen die de bezoekers mee naar huis kregen.

gelegd of in de **gelei**. Recenter is de **koeltechniek** die slechts 150 jaar bestaat en het **invriezen** dat nog recenter is.

Omwenteling

De geschiedenis van de bewaartechnieken is boeiend en ze werd in 1809 gerevolutioneerd door de Nicolas Appert (°1749 - †1841). Deze Franse suikerbakker is de uitvinder van het luchtdicht bewaren van voedsel.

Alle industriële en scheepsherstellingen mekaniek en plaatwerk

**BEMA
DOET
HET**

Nieuwe Werfkaai 14 • 8400 Oostende

T: 059 33 22 15 • F: 059 33 01 55

GSM Johan: 0477 31 54 15

GSM Ludo: 0477 33 54 35

Trachet (links) sprak over het conserveren van vis: 'Wist u bijvoorbeeld dat de kwaliteit van de sardienen in blik toeneemt met de jaren, zoals dat ook bij wijn het geval is? Twee tot drie jaar bewaren is een minimumvereiste voor een fijne smaak.'

In 1800 loofde Napoleon een beloning uit aan diegene die een methode bedacht voor voedselbewaring voor zijn troepen op veldtocht. Na jaren van experimenteren diende Appert in 1809 zijn uitvinding in en won de prijs. Het huis van Appert werd de eerste commerciële inmaakfabriek in de wereld. Hij patenteerde zijn uitvinding en startte een handel. Dikwandige glazen flessen werden gevuld met eetwaren van allerlei soorten. Er werd enige ruimte gelaten boven de inhoud van de fles om de opening te kunnen sluiten met een kurk die er stevig werd ingeperst met een schroef. De fles werd ter bescherming in canvas gewikkeld, terwijl ze werd ondergedompeld in kokend water om te worden verhit. Opmerkelijk is dat dit ongeveer 100 jaar gebeurde voordat Louis Pasteur bewees dat bacteriën werden gedood door verhitting.

De methode van Appert was zo eenvoudig en makkelijk uitvoerbaar, dat deze al snel wijdverbreid werd. In 1810 patenteerde zijn landgenoot Pierre Durand (ook bekend onder zijn Engelse naam Peter Durand) zijn eigen methode, deze keer in een blikken doos, een modernere manier voor het bewaren van voedsel. In 1812 kochten de Engelsen Donkin & Hall beide patenten en begonnen met het produceren van ingemaakt voedsel. De bewaarmethode zou in de XXste eeuw wijdverbreid geraken.

(fv)

Appert bewaarde zijn voedsel in dikwandige glazen flessen. Volgens sommige bronnen is hij er zelfs in geslaagd een heel schaap te bewaren in een van zijn flessen.

Nicolas Appert bedacht een nieuwe manier om de troepen van Napoleon van voedsel te voorzien terwijl ze op veldtocht waren.

N.V. HOSTYN

De zaak langs de Belgische kust waar de visserij terecht kan voor alle sanitaire en verwarmingsproblemen

Voor een vlugge bediening!

Fortstraat 27 • Oostende

TEL: 059 33 99 37 • 0475 32 16 20 • FAX: 059 33 99 38

www.hostyn.be • contact@hostyn.be

Visserers tegen de Europese Unie

Op 7 december hadden we in Brussel een ontmoeting met een merkwaardige Ierse delegatie. De drie Ieren hadden daar die dag een afspraak met Maria Damanaki. Tegenover de Eurocommissaris voor visserij kwamen ze de standpunten verduidelijken van ROSA (Reclaim Our Seas Alliance), een lobbygroep die zich verzet tegen de visserijpolitiek van de Europese Unie. 's Avonds mochten ze het allemaal komen uitleggen op uitnodiging van CAP (Comité voor een Andere Politiek). HVB mocht mee aan tafel zitten.

ROSA groepeerde de Schotse Fishermen's Association uit Aberdeen en de eveneens in Aberdeen actieve Ships-handlers Association. Verder omvat ROSA ook de Ierse Fishermen's Organisation uit Dublin, de Noord-Ierse producentenorganisatie Portavogie en de South Western Fish Producer's Organisation uit Devon. In Frankrijk heeft ROSA steun gevonden in de visserijcoöperatie van Boulogne en bij lokale afdelingen van vissersbonden uit Picardië en Boulogne. De acties worden gecoördineerd door Kevin McCorry van de People's Movement uit Dublin.

Volksbeweging

Advocaat Kevin McCorry heeft een lange staat van dienst in het Ierse activisme. Als jonge man stond hij al mee aan het roer van de beroemde Civil Rights March in het Noord-Ierse Derry (1969). Katholieke Ieren protesteerden toen tegen de tweederangsbehandeling die hen onder het Brits bewind te beurt viel. Vandaag is hij nog altijd actief. Als bestuurslid van de People's Movement (Volksbeweging) organiseert hij in Ierland vissers tegen de politiek van de EU.

De namen van visserijorganisaties die McCorry achter zijn standpunten gekregen heeft ogen indrukwekkend. Maar hebben ze ook iets te betekenen, zo vroegen we ons af. McCorry: 'De People's Movement is een drukingsgroep met individuele leden. Dat ledenaantal schommelt tussen 500 en 550. We zijn niet partijgebonden, maar we verdedigen wel duidelijke politieke standpunten. Zo verzetten we ons tegen alle vormen van racisme en seksisme. In Ierland komen we op voor meer democratie en een grotere sociale rechtvaardigheid. Voor de rest

Visserijvoorman Ebbie Sheehan kan te allen tijde rekenen op zeventig schippers om acties te voeren. In 2008 blokkeerde hij met hen de haven van Cork.

De Volksbeweging van Kevin McCorry eist dat de visserijpolitiek terug in handen van de natiestaten komt.

voeren we campagne tegen de Europese Unie die zich ontwikkelt tot een superstaat.'

En de visserijorganisaties die echter die klinkende namen schuilgaan, hoe groot moeten we die inschatten? Ebbie Sheehan, voorzitter van de Irish Fishermen's Organisation legt het ons uit: 'Zelf zijn we geen producentenorganisatie (P.O.), maar een lobbygroep. We willen de agenda van de Europese Commissie beïnvloeden. Maar we hebben voor onze standpunten wel de uitdrukkelijke steun gekregen van twee P.O.'s. Ik mag zeggen dat we zodoende een zeventigtal schepen achter ons hebben staan, met schippers aan het roer waarop we te allen tijde kunnen rekenen om acties te voeren.' Sheehan, die zelf schipper-eigenaar is van het kustvissersvaartuig S 440 Boy Jason, slaagde er in 2008 inderdaad in met 70 vaartuigen de haven van Cork te blokkeren. Ze protesteerden aldus tegen de hoge olieprijs en de invoer van goedkope soorten die de visprijs, en dus ook het inkomen van de vissers, ondermijnen.

Standpunten

Tegen die goedkope invoer protesteerde in Brussel ook Tom Pringle, een onafhankelijk Iers gemeenteraadslid dat actief is in ROSA en eveneens deel uitmaakte van de delegatie: 'Tegenover Commissaris Damanaki heb ik concreet de belangen verdedigd van de kustvissers uit het district Donegal South West. De kabeljauwbepalingen in het Icesgebied ten westen van Schotland (VIa) zijn o.i. al te streng. Wat ik bij haar ook aangeklaagd heb is dat onze vissers alleen kreeftjes mogen aanvoeren van een bepaalde minimumlengte, terwijl onze viswinkels bulken van kleinere specimen die van buiten de Europese Unie aangevoerd worden.'

Het onafhankelijke gemeenteraadslid Tom Pringle kwam naar Brussel om er de belangen van de vissers uit zijn streek te verdedigen.

Daarmee doet hij wellicht niet anders dan wat Vlaamse streekpolitici zouden doen wanneer ze een ontmoeting met Eurocommissaris Damanaki regelen. Maar ROSA gaat veel verder. De drukkingsgroep wil dat de beslissingsbevoegdheid van de Europese Unie terugkeert naar de deelstaten. Drastisch is dat wel, maar is dat tegelijk ook niet een utopische gedachte en dus onhaalbaar? Zou je niet beter ijveren om de Europese Unie zelf democratischer te maken? Kevin McCorry meent van niet: *'De Europese Unie is au fond een ondemocratisch orgaan. Je kunt je in gedachten wel voorstellen dat de EU in een verre toekomst ooit iets wordt dat democratisch werkt, maar meer dan een droombeeld mag je dat dan niet noemen. Dat is pas utopisch! Wij stellen daar feiten tegenover. Feit is dat de gewone burgers in de geschiedenis alleen maar democratische rechten verworven hebben binnen de grenzen van hun nationale staten. Waarom zouden we die rechten nu afstaan aan iets dat ondemocratisch is, zoals de EU? Toch niet omdat*

we hopen dat die EU die democratische rechten ooit aan ons terug zou geven. Neem nu de visserijpolitiek. Kun je als burger de Europese Commissie wegstemmen als je met die politiek niet akkoord gaat? Neen, dat kun je niet. Maar wanneer de visserijpolitiek weer door de naties zou vastgelegd worden, en je gaat er niet mee akkoord, dan stem je bij de volgende verkiezingen toch tegen degenen die zo'n politiek bedacht hebben. Meer zelfs, dan kun je een politiek programma steunen, of zelfs zelf ontwerpen, dat het beter doet dan wat die minister bedacht heeft. Met de EU wordt dat helaas hoe langer hoe minder mogelijk. De macht wordt bij de natiestaten weggenomen en aan de al te grote macht van de Commissie toegevoegd. Lees er het Verdrag van Lissabon maar op na. Weet je dat we in Ierland een gesprek gevoerd hebben met vertegenwoordigers van de partijen die daar de regering gaan vormen, de rechtse Fine Gael en de linkse Labourpartij. We vroegen hen hoe hun visserijpolitiek er zou uitzien. Ze stonden met hun mond vol tanden, want ja, over die politiek wordt in Brussel beslist. Kan het nog duidelijker zijn dan dat? Degenen die wij verkiezen hebben ter zake zelfs geen eigen politieke ideeën meer.'

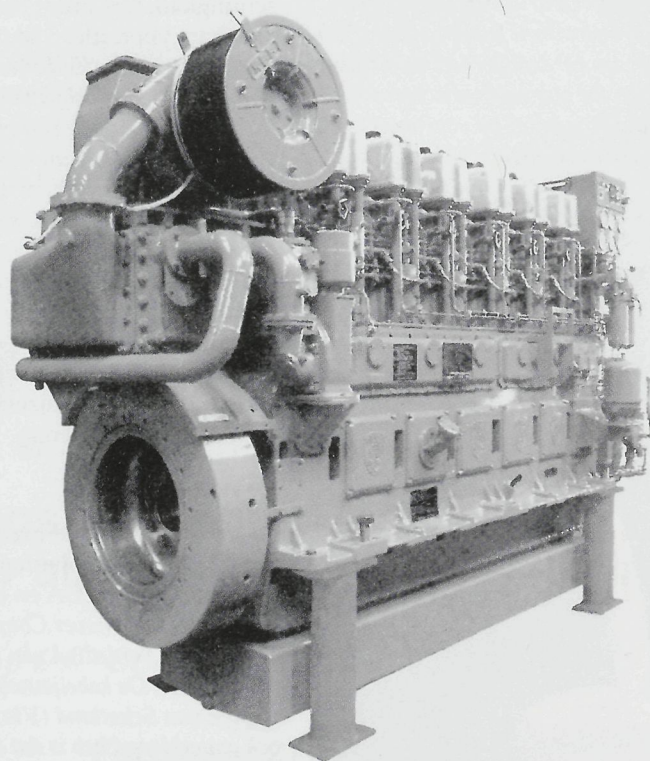
Flor Vandekerckhove

Boekhoudkantoor Vermeire & Tommelein

E. Beernaertstraat 71
B04.02
8400 Oostende

Tel : 059 701830
Gsm : 0475 901354
Fax : 059 512515

www.vermeire-tommelein.be

ABC Diesel

Bijna 100 jaar ervaring

Middelsnellopende
dieselmotoren:
200-3750 kW
600-1000 tpm

Dé zekerheid voor
een behouden vaart

Power you can t(h)rust

Wiedauwkaai 43 B-9000 Gent
T. +32 9 267 00 00 F. +32 9 267 00 67
info@abcdiesel.be www.abcdiesel.be

Reders tevreden met quota

Op 15 december, om vier uur 's morgens, eindigde de Europese raad van visserijministers. Daar werd na twee dagen onderhandelen een akkoord bereikt over de toewijzing van de vangstquota. De Rederscentrale (RC) zegt tevreden te zijn met het resultaat. *'De quota voor de voornaamste doelsoorten van onze visserij, tong en schol, gaan er in onze belangrijkste visgebieden op vooruit of blijven zo goed als*

status quo,' zegt RC-voorzitter Urbain Wintein, reder van de Z.121 Deborah.

Verleden jaar mochten de Belgische vissersvaartuigen in totaal 3.237 ton tong uit het water halen. Dat zijn er dit jaar 3.544 geworden, een toename van 9%. Voor schol bedragen deze cijfers respectievelijk 4.542 en 5.158 ton, een toename van 14%. De cijfers voor de kabeljauwvangst zien er slechter uit. Dit jaar mag er in totaal maar 1.044 ton kabeljauw gevestigd worden, terwijl het quotum in 2010 nog 1.263 ton bedroeg, een achteruitgang van 17%. Verder mag er meer schelvis aangevoerd worden (+3%) en meer wijting (+18%), maar minder zwarte koolvis (-59%), witte koolvis (-2%), zeeduivel (-2%), tarbot en griet (-2%), rog (-18%), schar en bot (-2%), tongschar (-2%), makreel (-11%), sprot (-1%), roodbaars (Faroër: -100%) en langoustines (-5%).

Omdat de Belgen vooral op schol en tong jagen zijn bovenstaande minderingen over het algemeen niet erg belangrijk. Directeur Brouckaert van de RC zegt daarover: *'Het ziet er naar uit dat de totale hoeveelheid die de Vlaamse vissers in 2011 mogen vangen, er met 1 % op vooruit gaat ten opzichte van 2010.'* (*)

Al deze cijfers zijn voorlopig, want onmiddellijk na de ministerraad gaan de visserijdelegaties gewoontegetrouw aan de slag om onderling quota te ruilen. Zo worden alle Belgische quota in het Skagerak geruild met Denemarken. Het kan bij dergelijke ruilen om aanzienlijke hoeveelheden gaan. Veelal wordt alle haring door de Belgen afgestaan en er wordt soms 1.000 ton tong uit ruilen met andere landen verkregen en zelfs meer dan 1.000 ton schol. (fv • foto's: Jo C)

(*) De aanvullende quotaregelingen die de Dienst voor de Zeevisserij uitgewerkt heeft om deze quota te beheren, zoals een vaartdagenbeperking, vindt u op <http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs>

Duurzaam, what's in a word?

Een kwart van de quota wordt niet opgevist

Het woord 'duurzaam' wordt in de sector (zoals in heel de economie trouwens) al te gemakkelijk in de mond genomen. Duurzaam lijkt wel een 'hype' te zijn, maar dan een van de hardnekkige soort. Het is een 'buzzwoord' geworden, een modewoord waarvan niemand de betekenis nog kent, maar dat desondanks te pas en vooral te onpas gebruikt wordt. Onschuldiger is dat niet altijd. Soms dient het om de werkelijkheid te verdoezelen, bijvoorbeeld omdat men ermee denkt z'n imago op te vijzelen.

Volgens de Rederscentrale wijst de uitkomst van de quotaonderhandelingen er op dat de 'Vlaamse vissers hun visgronden duurzaam beheren'. Ons is het niet meteen duidelijk hoe dat eruit af te leiden valt. Duurzaamheid kan immers per definitie alleen maar 'op den duur' blijken. En op den duur ziet het er helemaal niet goed uit. Tien jaar geleden, in 2001, kregen de Belgische reders na de onderhandelingen 4.400 ton tong toegewezen. Dat was al een pak minder dan in 1991, wanneer ze 4.930 ton kregen. Maar twintig jaar later is dat getal met een fenomenale dertig (!) procent verminderd. Tien jaar geleden kreeg België 6.094 ton schol. Een pak minder was dat dan in 1991, want toen bedroeg het scholquotum 13.160 ton. Vandaag blijft daar maar 5.158 ton (39,2%) van over, dat is 'op den duur' een vermindering van meer dan zestig (!) procent. Het meest bedenkelijk is de duurzaamheid van de kabeljauwvoorraad. De vissers mogen beweren dat het op zee krioelt van de kabeljauw, toch rest er van de 4.610 ton die België in 1991 toegewezen kreeg nog nauwelijks 22,6% over, een vermindering met, wablieft, 77%!

Uiteraard moesten de quota in 1991 over meer schepen verdeeld worden. Er waren toen immers nog 201 Vlaamse vissersvaartuigen. Er resten er ons vandaag minder dan negentig. 112 vaartuigen werden sindsdien - en hier is de term wel van toepassing! - op duurzame wijze uit de vloot geschrapt. De toewijzingen van 2011 stemmen de reders wellicht tevreden omdat het piepkleine quotakoekje onder minder collega's verdeeld wordt. Het zij hen

gegund, maar uit die tevredenheid kan geenszins afgeleid worden dat ze 'hun visgronden duurzaam beheren'.

Misschien doen ze dat wel, maar dat moet dan toch met gegevens aangetoond worden die over pakweg tien jaar bekend zullen zijn.

Misschien valt uit de recente quotacijfers zelfs iets heel anders af te leiden. Zou de Belgische vissersvloot inmiddels zo klein geworden dat ze zelfs niet meer in staat is de haar toegekende quota op te vissen? Merkwaaardig zijn alvast volgende cijfers. Van het totale kabeljauwquotum (quota plus ruil), dat aan de Belgische vloot in 2009 toegekend werd, bleef 25% onbenut. U leest het goed: een kwart van de quota werd niet opgevist. De vloot liet toen meer dan de helft liggen van de quota die ze toegekend kreeg voor het vangen van schelvis, koolvis, pollak, leng, roodbaars, sprat, horsmakreel, heek, zeeduivel, schartong en langoustines. Komt dat deels doordat het commercieel minder interessante soorten zijn? Maar ook 10% van de toegekende hoeveelheid schol bleef ongebruikt. Hetzelfde geldt voor 27% van de tarbot en griet, 31% van de roggen en het merkwaaardigst van al... voor 27% van de tong! (*)

Flor Vandekerckhove • foto's: Jo Clauwaert

(*) Gebaseerd op de meest recente cijfers die beschikbaar zijn. Bron: Vlaamse overheid, Landbouw en Visserij, De Belgische zeevisserij, Aanvoer en besomming 2009, p. 81. In te kijken op <http://lv.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=218>.

N.V. WILLEMS

Recuperatiebedrijf

Oude metalen en containerdienst

Kalsijdweg 3, 8470 Gistel (Snaaskerke)

Tel (059) 51 44 66

Container nodig?
Bel 059 / 51 44 66

Gemeentelijke Visveiling Nieuwpoort

gelegen aan open tijhaven
gelegen op 5 minuten van exit 3/E40

- dagelijkse aanvoer van dagverse vis en garnaal
- van maandag t.e.m. vrijdag
- Faxmelding aanvoer
- thuiskoopsysteem !

visinfolijn:
veilmeeester:
directie:
fax:

0032 (0) 58 233364
0032 (0) 58 224970
0032 (0) 58 224971
0032 (0) 58 236720

SUBSIDIES VOOR CRAGON

Vlaams minister Geert Bourgeois heeft tegen het einde van vorig jaar een eerste beheerspremie van 119.349 euro toegekend aan het houten vissersvaartuig Cragon. Het schip van reder Willy Versluys werd gebouwd in 1964 in Zeebrugge en in 1998 uit de commerciële vaart genomen. Sindsdien wordt het ingezet voor toeristische rondvaarten waarbij op garnalen wordt gevisst. Het schip was ook te zien in tal van tv-programma's. Het werd in 2007 op voorstel van het Instituut Onroerend Erfgoed beschermd als varend erfgoed. Het geld laat toe dringende herstellingswerken uit te voeren aan de houten romp en op het dek, en de dieselmotor een onderhoudsbeurt te geven.

INTERNATIONAAL

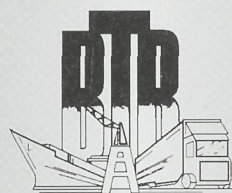
IJSLAND

'Ecolabels IJslandse vis zijn misleidend'
Nieuwe ecolabels op IJslandse vis zijn misleidend en niet gereguleerd, zeggen critici. Achter de labels gaan praktijken schuil die het milieu schade toebrengen. IJslandse visbedrijven richten hun aandacht steeds meer op buitenlandse markten. Om de groene consument in het buitenland te verleiden, gebruiken veel van die bedrijven labels die laten uitschijnen dat de vis als duurzaam gecertificeerd is.

Een van de problemen is dat daar geen objectieve criteria voor zijn. De bedrijven certificeren hun eigen producten als ecologisch zonder dat ze aan bepaalde normen moeten beantwoorden. Daardoor is een groot aantal labels voor allerlei soorten vis ontstaan.

IJslandse kabeljauw bijvoorbeeld kan op tal van manieren als milieuvriendelijk gecertificeerd worden. Finnur Gardarsson, lid van de Visserijvereniging van IJsland, zegt dat IJslandse kabeljauw geëvalueerd wordt door Global Trust Certification in Ierland. Tegelijk gaat Icelandic Group, een van de grootste visbedrijven ter wereld, zijn kabeljauw laten certificeren door het Marine Stewardship Council (MSC) in Londen.

ZEEVISSERS - VISBEWERKERS
- HAVENARBEIDERS - ZEELIEDEN EN BINNENSCHIPPERS
VOOR AL UW PROBLEMEN
WENDT U TOT DE

Zeemansbond A.B.V.V.

Ivan Victor
Federaal secretaris
zeevisserij
Jules Pourquaetstraat 27
Oostende
Tel.: 059 55 60 85
Fax: 059 70 51 33
E-mail:
Ivan.Victor@btb-abvv.be

R. Vermote:
gewestelijk secretaris
0476 23 40 28
Heiststraat 3
Zeebrugge
Tel.: 050/54 47 15
Fax: 050/54 42 53
E-mail:
renaud.vermote@btb-abvv.

Ny-fiskur, een visbedrijf in het zuidwesten van IJsland, begint zijn kabeljauw van het label 'Friend of the Sea' te voorzien.

Bovendien werd in 2009 het logo 'Iceland Responsible Fisheries' ontwikkeld, op vraag van buitenlandse kopers. Het wordt nu gebruikt door meer dan tachtig bedrijven die hun vis in het buitenland verkopen. Het enige criterium is dat de vis van IJslandse oorsprong moet zijn. Critici stellen dat de IJslandse visindustrie aan overbevissing doet en winst boven milieu plaatst. Gretar Mar Jonsson, voormalig visser en ook voormalig parlements lid, zegt

VJ n.v. Tel. 050 54 45 41
Fax 050 54 58 37

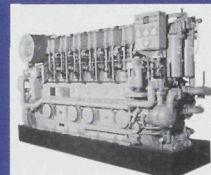
Scheepsherstelling
Afwerking nieuwbouwschepen
Metaalkonstruktie
Draai-, frees- en schaafwerk
Inox- en aluminiumconstructie
Verhuur telescopische kranen

SDS n.v. Tel. 050 54 51 78
Fax 050 55 03 67

Leveren, plaatsen en herstelling van:
alle dieselmotoren
keerkoppelingen, pompen, compressoren e.a.
DROOGDOK
Schroeven en schroefassen
Las- en leidingwerk

Bureel - Werkplaatsen:
Boomkorstraat 7/8 - 8380 Zeebrugge
GSM 0477/41 20 93
24u / 24u

dat men 'alleen de beste vis aan wal brengt en de rest negeert, wat betekent dat we onze middelen slecht gebruiken.' 'De bestanden van Groenlandse heilbot bevinden zich op een historisch laag peil', zegt Greenpeace. 'Wetenschappers adviseren dat er minder gevestigd moet worden.' Maar de IJslandse quota voor zowel schelvis als Groenlandse heilbot zijn gestegen. Voor Groenlandse heilbot adviseerde de Internationale Raad voor de Exploratie van de Zee (ICES) een vangst van 5.000 ton aan voor IJsland, Oost-Groenland en de Faeröer samen. De IJslandse overheid besloot vervolgens het quotum op 13.000 ton te brengen. (Bron De Wereld Morgen)

SENEGAL

Internationale visserij en illegalen

Westerse schepen kapen voor de kust van Senegal de vis weg voor de lokale bevolking. Werkloze vissers wagen daardoor hun leven voor de oversteek naar Europa. De mannen wagen met kleine bootjes de 1400 kilometer lange, gevaarlijke oversteek naar de Canarische Eilanden. Het is de meest populaire route om Europa illegaal binnen te komen. (Bron IS, november 2010)

USA

Massale vissterfte in Louisiana door BP olielek

In het gebied van de Golf van Mexico dat het hardst getroffen werd door het olielek na de ramp met het BP-boorplatform Deepwater Horizon vinden massale vissterftes plaats. Het gaat om miljoenen vissen. Ondertussen lijkt ook een groot deel van de als bij mirakel verdwenen olie - tussen 20 april en begin augustus lekte bijna een miljard liter - te zijn gevonden: die ligt in een tot vijf centimeter dikke, alles verstikkende laag op de bodem van de Golf.

De doodsoorzaak van de vissen die en masse kwamen bovendrijven is naar alle waarschijnlijkheid zuurstofgebrek. De gelekte olie in de Golf van Mexico trekt olie-etende bacteriën aan en die bacteriën halen de voor andere levende organisme levensnoodzakelijke zuurstof uit het water. De rol die het extreem giftige Corexit, het oplosmiddel waarvan BP tegen het advies van de Amerikaanse overheid in bijna acht miljoen liter op de olievlek sproeide, in de massale sterfte speelt is niet duidelijk (Bron Seafirst)

JAPAN

Nieuwe soorten vis commercialiseren

Japanse vishandelaars experimenteren met nieuwe bereidingen en tot hiertoe onbekende soorten om het slinkende aanbod aan tonijn en andere bedreigde vissoorten aan te vullen. Maar voorlopig blijft de natie van viseters zich verzetten tegen harde maatregelen tegen overbevissing. Japanse consumenten kunnen nu onder meer vistaart krijgen uit verschillende soorten diepzeervis.

De vistaart, die diepgevroren of gefrituurd wordt verkocht, bestaat voor het grootste deel uit vissoorten die de Japanners tot hiertoe niet aten.

De diepzeevistaart werd op de kaart gezet door Takuhira Kaneko, een vishandelaar uit Fukuoka. Bedrijven in de sector moeten creatief zijn, want teruglopende visbestanden en internationale vangstmoratoria doen de aanvoer van vis afnemen. Volgens het Japanse visserijagentschap daalde de import van vis in Japan van 3,13 miljoen ton in 1998 tot 2,76 miljoen ton in 2008. Japanse vissers haalden in 1998 6,68 miljoen ton boven, en in 2008 nog maar 5,59 miljoen ton.

'Naast de vistaart verkopen we ook verse filets van soorten die de vissers traditioneel overboord gooien', zegt Kaneko. 'De truc is de vis heel goedkoop aan te bieden; op die manier creëren we een nieuwe markt.' Kaneko verdient per maand 14.000 euro met zijn nieuwe producten. (Bron MO)

Op 29 december organiseerde ILVO een informele vergadering met de sector. Men had het er over evolutie en innovatie in de visserij. Daarna kregen de vijftig aanwezigen toelichting bij de quota 2011. De vergadering werd afgesloten met een Nieuwjaarsreceptie.

NIEUWJAARSWENSEN VEEL PAPIER WEINIG CHOCOLA

Lange slepen, kleine zakjes...

Chris (Prut) Meyers (°1976) is visser aan boord van de Z 90. Daarvoor vonden we hem ook op de Z 91, Z 48, Z 583 en Z 92, O 15 en Z 596. Visserijschool liep hij in Heist. Hij is gehuwd met Elke waarmee hij dochtertje Elise grootbrengt. Hij leest Hugo Matthysen, Douglas Coupland en Dimitri Verhulst.

Vooreerst wens ik alle lezers van HVB een voorspoedig 2011 toe. Laat het een jaar van goede gezondheid zijn, veel liefde en een flinke dosis geluk. Voor de vissers wens ik het hele jaar door 3-6-9 (lange slepen), kleine zakjes, veel prime en mooie prijzen. Voor de schippers, een jaar van weinig problemen met het nieuwe logboek en z'n controleurs (lees wachtboot). Goede vangsten. Voor de reders wens ik een lagere dieselprijs dan nu het geval is, want die is het nu alweer dezelfde als in 2008, toen er alom protesten en zelfs stakingen waren.

De betere quota en hogere visprijzen hebben het nieuws gehaald. De sector klimt uit het dal, lijkt het wel. En iedere schipper let nu beter op z'n verbruik, met of zonder aangepaste vistuigen, met of zonder nieuwe motor.

Een nieuw probleem dat nu de kop opsteekt is dat van de diploma's, vooral machinistenbrevetten zijn problematisch. Verleden maand moest ik overstappen op de Z.571, onze compagniemaat. Het diploma van de reservemachinist was opeens niet meer geldig. Mijn 'papieren' zijn dat wel en mijn aanwezigheid aan boord was blijkbaar voldoende om de zijne weer geldig te maken.

Het was een reis die me aangenaam verrast heeft door de goede scholprijzen die we kregen. We hadden ook redelijk veel van mijn naamgenoten (meiers: hadden mijn voorvaders ook rode bolletjes?) verschalkt en verrassend genoeg brachten ze ondanks de nakende feestdagen toch nog mooi geld op.

Maar rond de kerstperiode draait het toch vooral om grote tong, tarbot, griet en lotte.

Ster Punt is dan een uitermate geschikte plaats om te vissen. Jammer genoeg mag men er maar 60kg tong daags vangen. En zo'n mooie, dure vis weggooien, dat doet pijn in 't hart en aan de portemonnee.

Voorts wil ik, op verzoek van velen, nog eens de 'column-naam' verduidelijken. 'Veel papier, weinig chocola' slaat op grote zakken (= kuls) gevuld met daarin veel benthos (= kluts) en weinig vis. Het is een cynische opmerking die ik aan de band wel eens luidop durf te uiten als we weer eens zo'n situatie voorhebben. Zuchtend en/of instemmend bekijken de anderen me dan. Best dat we elkaar al een tijdje kennen, sommigen ken ik zelfs van kindsbeen af. Dat is ook wel nodig. Per slot van rekening vertoeven we langer bij elkaar dan we thuis zijn. Je kent je maats bijna beter dan je je vrouw kent. Geen kantje blijft verborgen als je 24 op 24 op mekaars lip te zit.

Een hechte crew is belangrijk voor een schip en z'n opbrengsten. Het nieuwe boek van SDVO 'Vissers Vissen Veilig' vermeldt ongetwijfeld dat een goede bemanning veiliger is. Gevaar moet je zien afkomen en iedere visser kent wel situaties die veel voorkomen en levensgevaarlijk zijn. De plaats waar je je op zo'n moment bevindt is levensbelangrijk voor jezelf en je collega's. Een hechte en goede crew kijkt daarvoor uit. Ten slotte nog deze mijmering voor 2011 : je levensloop is als een visgrond. Hier en daar is er een zacht plekje en je moet zorgen dat je er niet in blijft plakken!

Chris Prut • foto's: Jo Clauwaert

First Frost

for Petra

*Here's the last piece of the puzzle
Jagged angle fits jagged angle,
Completing the torn sketch of betrayal
As it catches your breath.*

*The picture is familiar and ordinary in its detail:
Someone leaving in silence and leaving no address,
The future, like a stranger at a locked door,
Turning away, hesitating on the bottom step.*

*How the first frost always sharpens your senses,
As sorrow will, your fellow traveller
Through a cold season called understanding,
His hand in his overcoat pocket holding yours*

*And yours clasping the seed of illusion,
Hidden away for warmer days.*

Peter Flynn

Eerste Vorst

voor Petra

*Dit is het laatste deeltje van de puzzel,
De stukjes passen in elkaar,
Het vult de gescheurde schets van verraad aan,
Het beneemt je de adem.*

*Het plaatje is bekend en de details zijn gewoon:
Iemand die in stilte verdwijnt en geen adres achterlaat,
De toekomst, als een vreemde voor een gesloten deur,
Wendt zich af, aarzelend op de onderste trede.*

*Hoe de eerste vorst steeds je zinnen op scherp stelt,
Zoals ook het verdriet doet, dat met je meereist
Door een koud seizoen van begripen,
De hand in zijn jaszak houdt de jouwe vast*

*En jouw vingers omklemmen het zaad van illusie,
Weggeborgen voor warmere dagen.*

Vertaling: Kathelijne de Vuyst

VISSERSBOOT

Nog gehecht aan de kade dommelt de boot
op het nat. Weer een dag staat. Licht

verzilverd de haven. Wind verscheept al wolken,
meeuwen tuimelen omlaag als witte scherven.

Motoren starten ronkend, trossen springen
los, een rukvlaag wappert de driekleur wakker.

Schuimend lekt het land weg, zakken netten
in de alma mater van het water. De horizon

vaart vissers tegemoet en woelt hen om. Hun blik
glimt in de weidsheid van de oeverloze lucht.

Zoals de boot ook thuiskomt, nu pas –

© Inge Boulonois

www.ingeboulonois.nl • ingeboulonois@quicknet.nl

Inge Boulonois (Alkmaar, 1945) is de levensgezellin van Jacques van Harten die regelmatig bijdragen schrijft voor HVB. Ze woont en werkt in Heerhugowaard. Ze volgde haar opleiding tot beeldend kunstenaar aan de Akademie voor Beeldende Kunst Arnhem. Later voltooide ze de studie kunstpsychologie aan de Universiteit van Nijmegen.

In het nieuwe millennium is zij gestopt met schilderen en begonnen met het schrijven van gedichten. Ze analyseert werk van Nederlandstalige dichters en is vaste medewerkster van het internettijdschrift Klassiekers (www.klassiekegedichten.net). Met haar poëzie won ze al verschillende prijzen.

Het leven zoals het is:
Varen tussen kerst en nieuw

Foto's © Jo Clauwaert

Jacques van Harten onderhoudt ons sinds vorige maand over de ontwikkeling van de stoomkracht in de Nederlandse visserij. Vorige maand boog hij zich over de essentie van de stoomkracht. Vandaag zoeken we naar de eerste sporen ervan in de visserij.

Stoom & visserij (2)

Stoomtrawlers

Engeland zette de toon. In 1881 werd in Hull, in opdracht van de North Sea Steam Trawling Company Ltd., een eerste stoomtrawler gebouwd. De gewone tuigage bleef vooralsnog behouden. Er werd gevist met één boomkor, het bekende 'schrobnets'. De verwachtingen waren hooggespannen, maar de vangsten vielen tegen. De lange boom bleek tijdens de vaart onhandelbaar, waardoor het voordeel van het stoomschip alleen tot uiting kwam op windstille dagen. De schippers van de zeilloggers zagen het met leedvermaak aan, maar op de stoomtrawler zocht naar oplossingen.

Februari 2004. Voor het eerst in 30 jaar weer drijvend in Cumberland Bay, South Georgia.

Omstreeks 1890 werd in Plymouth de oplossing gevonden. De Engelsman Hearder kwam op het idee om 'otterboards' te maken, scheerborden die over de bodem werden voortgetrokken en met vislijnen aan de zijanten van het net werden bevestigd. In het water werden de scheerborden naar buiten gedreven waardoor ze het net opentrokken. Een nieuwe manier van vissen betekent ook aanpassingen aan het schip en zo vertrekt in 1893 voor het eerst een speciaal voor de bordentrawl gebouwde stoomtrawler vanuit Shields naar de visgronden.

2002. De Diaz half gezonken in Grytviken.

In Nederland

Nog geen twee jaar later werd dit nieuwe vistuig in Nederland ingevoerd.

Want het was rap duidelijk geworden dat de trawlvissers de toekomst had. Moest men vroeger voor diverse visserijen specifiek toegeruste schepen hebben, op de stoomtrawler konden alle visserijen toegepast worden. Bovendien voeren trawlers het hele jaar door.

Aanvankelijk werd uitsluitend in de kustwateren gevist op schol en tong. Die trawlers werden *kustboten* genoemd. Al snel trad schaalvergroting op. De 30-35 meter lange trawlers van 180-300 pk werden 40 meter en het motorvermogen nam toe tot 600 pk. Verre gelegen visgronden (tot de 56ste breedtegraad) lagen nu binnen bereik en de vangst betrof meerdere soorten vis: kabeljauw, schelvis, wijting, koolvis en haring. Overwegend werd echter schelvis gevangen, vandaar ook de naam: 'schelvisboten'. Nog grotere stoomtrawlers liepen van de werf (45 meter en tot 800 pk motorvermogen) en nog groter werd het visgebied. Tot aan de 61ste breedtegraad vonden deze schepen hun weg en kregen daardoor de bijnaam 'noordboten'.

Er werden steeds meer vernieuwingen op de scheerborden toegepast. Duitsers gingen tussen de visborden en het net zogenaamde *stroppen van Hercules* aanbrengen. Vooral de verticale netopening nam hierdoor toe. En er werden belangrijke details ontdekt. Zowel voor rond- en platvis bleek het van belang dat de voorste strop goed over de bodem loopt en flink zand en slib opwerft. Zo werden voor iedere vissoort speciale aanpassingen gemaakt. Voor de loggers bleef alleen de haringvangst met het drijfnet over, want de trawlers palmde de haring-grondtrawl in. De verwerking van de zo gevangen haring was verschillend. Op de loggers werd de haring direct geakaat, gezouten en in kantjes aangevoerd in Scheveningen, Katwijk of Vlaardingen. De trawlers brachten de haring vers en in bulk naar de afslag in IJmuiden. Via het spoor vond de vis zijn weg naar de consumptie, vaak in Duitsland en Oost-Europese landen.

Jacques van Harten
(Vervolgt)

VLOOT, reder van de overheid,
stelt in Oostende een driehonderdtal collega's te werk

via www.welkombijvloot.be

kun je solliciteren:
(jobs - vacatures)

en op de hoogte blijven van onze nieuwbouw:
(projecten - nieuwbouw)

Promenade van de kapitein met vrouw en tweejarige telg

Tot aan de kreeftengang der dichters.

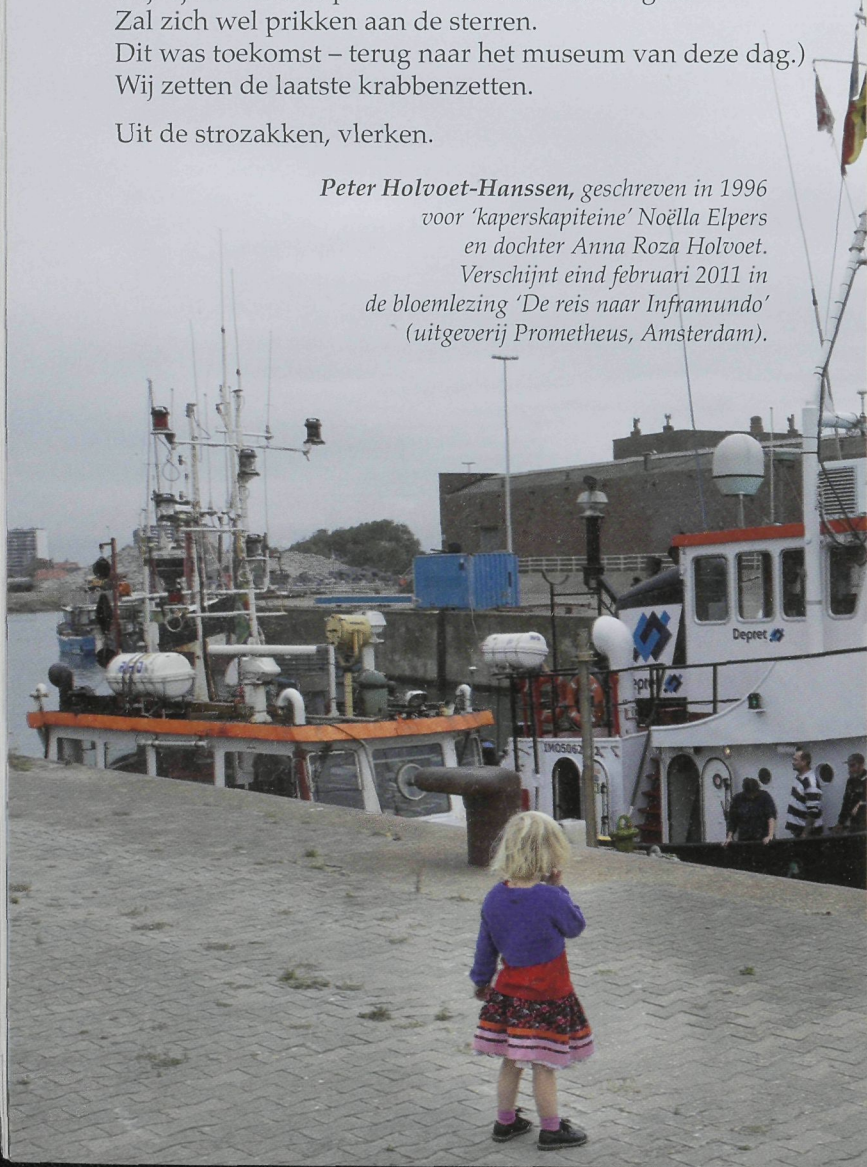
Wandelend langs de kade en versmeltend met de horizon.
Eeuwen glijden stapvoets langs de rand.
Zie boten die wij niet meer maken: galjoten, snauwen en kraken.
Een sprietzeil: 'Een flinke tik
En het geheel wordt scherper'.
Het spel van het sprietlopen is afgelopen.
Het doden van albatrossen bracht ongeluk.
Ook mijn schip verloor zijn tuigage.
Dit was eeuwen geleden.

Langs de rede naar het strand. Hier werd
mijn schuit met dommekrachten gekrengd. Vuur
brandde op mijn vlees – de ratten sprongen als de
dood door de patrijspoorten.
Droesem. Jij kwam me opkalefateren.
Je ranken gleden steels langs de wand.
De cirkel gesloten, heb je mijn fregat
tot je karveel omgedoopt.
Dit was jaren geleden.

Onze bloemenboot pendelt tussen wieg en graf.
Mijn hart weegt van al die gezonken panneschuiten.
(Ons kind zanikt niet om een ijsje want probeert
te springen op haar geliefkoosd wijsje.
Met beide ogen open kijkt zij door mijn sterrenkijker.
Wij zijn trots: het spook ziet alles dubbel vliegen.
Zal zich wel prikken aan de sterren.
Dit was toekomst – terug naar het museum van deze dag.)
Wij zetten de laatste krabbenzetten.

Uit de strozakken, vlerken.

*Peter Holvoet-Hanssen, geschreven in 1996
voor 'kaperskapiteine' Noëlla Elpers
en dochter Anna Roza Holvoet.
Verschijnt eind februari 2011 in
de bloemlezing 'De reis naar Inframundo'
(uitgeverij Prometheus, Amsterdam).*

BLIND

Ik kan nog niet op aarde verschijnen.
Mijn hoofd is nog veel te klein.
Ik wil nog in het donker zijn.
Enkel in de schoot verdwijnen.

Ik wil nog niet op aarde verschijnen,
zolang wapens de stilte dicteren
een oorlog commanderen, haat de overmacht bezit,
geen parlement met passie wordt gesticht.

Ik wil op aarde nog niet verschijnen.
Zolang ik de kleuren niet kan grijpen.
Ik zie geen wit, geen zwart, geen licht.
Alles blijft duister voor mijn gezicht.

Ik kan nog niet op aarde verschijnen.
Mijn mager hart is veel te klein,
tegenover de wildgroei van mijn brein.
Meer en meer wil ik verder deinen.

Ik ben nog niet vol wassen,
nog veel te braaf, te gaaf,
te mals, te zwak van binnen.
Mijn tranen, nog niet gewassen.
Ik zie geen beeld, een vorm,
te weinig inhoud, teveel wind.
Mijn verlangen is nog blind.

Ik wil niet op aarde komen.
Mijn huid is veel te mild.
Ik zou te veel blauw ontvangen
en benauwd zijn zonder schild.

Geert Cyriel Tavernier

Tekening: Frone Clauwaert

De memories van Leon Inghelbrecht (II)

Vorige maand startte HVB met de publicatie van de herinneringen van Leon Inghelbrecht, meer bepaald aan de periode dat hij in toenmalig Belgisch-Congo actief was in het visserijonderwijs. In een eerste deel hadden we het over wat er aan de afvaart voorafging. Vandaag vaart het schip uit.

Congo, de grote uitdaging (II) - Op naar Kilwa!

In december 1948 was men op zoek naar een technicusleraar. Het betrof een betrekking aan de toekomstige visserijschool van Kilwa aan het Moeromeer in Belgisch-Congo. Zonder dralen stelde ik me kandidaat. Op het Ministerie van Koloniën in Brussel werden we beoordeeld op onze bekwaamheid en taalkennis. Er volgde een groot geneeskundig onderzoek en we kregen inspuitingen tegen tropische ziekten. In de zomer van 1949 werden wij officieel toegevoegd aan de wetenschappelijke visserijzending. We hadden een job gezocht die ons zou toelaten de zee vaarwel te zeggen. We hadden er een gevonden... In Congo!

'De Luapula, waar het overigens krioelt van de krokodillen, is de visrijkste streek van Katanga. Er waren talrijke gevallen van ernstige en dodelijke krokodillen- en slangenbeten (zowel gevaarlijk ter land als in het water), ziekten en gebroken benen. Er was geen muskietengaas, er waren zelfs geen geneesmiddelen.'

Mijn echtgenote, Koosje, en ik vertrokken in juni aan boord van het Belgische passagiersschip Leopoldville. Een week later legde het voor bevoorrading aan in het Spaanse Tenerife. We maakten van de gelegenheid gebruik om het eiland te bezoeken. Er kwam een einde aan onze veertiendaagse bootreis bij het aanmeren te Lobito, havenstad van Angola (Afrikaanse kolonie van Portugal). Wij stapten over op de stoomtrein die de volgende drie dagen ons rijdend verblijf zou worden. Gelukkig beschikten wij er over een eigen cabine. Die treinreis ging van West naar Centraal-Afrika, dwars door het oerwoud en de weidse vlaktes. De brandstof voor de locomotief bestond uit hout- en als deze verstookt was en de watervoorraad opgebruikt, stopte de trein in volle rimboe voor een nieuwe lading. Na drie stoffige kwamen we toe in Lubumbashi, de zuidelijkste stad van de provincie Katanga.

Een begin

Mijn eerste opdracht bestond erin ter plaatse zes weken opleiding te geven in visserijtechnieken aan een twintigtal collega's van de administratie 'water & bossen'. Ze moesten leren netten knopen, touwwerk splitsen, onderscheid maken tussen de verschillende vistuigen en de gebruikte materialen... Daarna werden ze elk in hun eigen gebied belast met het onderzoek naar mogelijkheden van visteelt, wat een van de productiemogelijkheden van het Luapula-Moerobekken was. Concreet bestond hun taak er daar in soorten te onderkennen en ze te merken om de migratie te bepalen. Er zijn veel vissers op het Moeromeer en de Luapula.

De inlanders drijven daar in die tijd ook zelf handel in vis, maar ze kennen het sparen niet en zodra de zaken verslappen lijken zij verloren. Het begrip 'bezit' is er totaal afwezig. Ter hoogte van de Johnson Falls op de grens van de Britse en de Belgische kolonie werd met staand tuig en het seinenet gevist. De vis werd er gemerkt. De 'Union Minière' die altijd een grote rol zou spelen in de wereld van de erts was herkenbaar aan haar hoge schouw. De inlanders werkten er in barre omstandigheden, in ellende en onzekerheid, onbestemde troosteloosheid.

De Luapula, waar het overigens krioelt van de krokodillen, is de visrijkste streek van Katanga. Griekse vissers uit Piraeus en de Dodecanese hadden al lang het belang van de streek ingezien. Ze waren naar Afrika uitgeweken en trouwe visleveranciers geworden aan de kopermijnen van Lubumbashi. De Grieken bouwden zelf hun vaartuigen, voeren zelf of stuurden hun schepen naar het Moeromeer met een inlandse bemanning, waar de gevangen vis meteen aan boord gegut werd en in ijs bewaard. Bij de terugreis, na ongeveer een week, werd de vangst overgeladen op vrachtwagens. Zij vatten een nagenoeg onmogelijke tocht aan, over een bijna onbestede weg, vlak door de wildernis. Omwille van de hitte werd die tocht bij nacht gedaan. Tweehonderd vijftig km verder zuidwaarts lag dan de Union Minière waar de visserijproducten moesten afgeleverd worden; voedsel voor de mijnwerkers.

Door die handel waren er intussen ook al enkele ijsfabriekjes, onder beheer van Belgische kolonisten, ontstaan. De visserijbedrijven zelf werden door de werkgever overgelaten aan het inlandse personeel dat mits hard werken welvaart kon verwerven (auto's e.d.). Maar de inlanders kregen het toch op de heupen wanneer ze zagen hoe de blanke reders bevoorrecht waren en op de duur ontstonden daardoor spanningen. De Europeaan van zijn kant leidde zijn bedrijf, werd erdoor opgeslorpt, beschouwde zichzelf helemaal niet als racistisch, maar er moest wel een oplossing gezocht worden voor een ontvlambaar vraagstuk.

We voerden verscheidene opdrachten uit en trokken daarvoor menige keer naar het levendige Kasenga met zijn kleine Griekse bevolking. Deze kleine drukke vissershaven leek wel een Griekse lokaliteit, met zicht op de stroom, enkele 'huizen' en het 'hotel Moero'. Er waren handelsactiviteiten in kleine Griekse winkels, er was een hospitaal voor blanken met een blanke arts en er woonden ook kolonisten die met officiële taken belast waren, zoals de provinciale administratie. We leerden er tal van vissers en vishandelaars kennen. Bij de tocht langs de Luapula tot Kilwa maakten wij kennis met de kaaimannen die onze geduchte gezellen zouden blijven. Ook bezochten wij bedrijven van 'Colons', zoals de kolonisten gemeenzaam genoemd werden. Die beschikten er over tilapiakwekerijen. Naar de Moero trokken we voor een studie over de migratie van de Pumbu (Labeo Altivelis) die de aandacht had getrokken omdat die soort ongeveer vijftig procent van de vangsten uitmaakte.

De wetenschappelijke opleiding gebeurde in het park Heenen, een verzameling vijvers voor de studie van de soorten, onder leiding van enkele deskundigen uit de Leuvense universiteit. Wij waren verplicht waterdichte handschoenen te dragen om in het water te werken vanwege de aanwezigheid van bilharziose, een gevaarlijke ziekte.

'We maakten kennis met de eerste leerlingen uit de streek. Zij brachten hun tijd door aan boord van de vaartuigen die vol zaten met kakkerlakken en muskieten.'

Tilapia

De Tilapia (machrochir en melanopleura) werd er bestudeerd, een soort die veel later de wereld zou veroveren. Er bestaan vele variëteiten van tilapia, maar twee soorten bleken uitstekende kweekvissen; de tilapia machrochir als een planktoneter (keukenafval en rijstballen). De tilapia melanopleura leeft dan weer als een konijn: hij eet planten en grassen.

Januari en februari zijn eerder koude maanden. Van april tot oktober is het heet, bloedheet. De zomer is aan de Moero het regenseizoen ('masika'). De winter is dan weer het droogseizoen (kipwa). Belangrijke gegeven voor de visproductie was dat alles. We moesten immers rekening houden met de temperatuur en de helderheid van het water, omdat het zonlicht erdoor moest schijnen. Want de tilapia sterft bij minder de 12 graden en plant zich voort bij 21 tot 23 graden Celsius. Vijvers van minstens 1 are en 1,20 meter diep volstaan om 500 alevins te kweken! We werden ervan overtuigd dat het de menselijke factor was die het succes zou bepalen van een productieve viskweek. In de meeste streken kende men de vis niet en men zou de inlanders moeten aanzetten belang eraan te hechten. Er bestaan immers 17.000 vissoorten in Afrika, een ontzettende hoeveelheid.

Na de opleiding moest ik een bekwaamheidsexamen afleggen en bereidde ik de start voor van een tweede productiestation aan de Kipopo. Ik werd onderscheiden in de landbouwadministratie en een jaar later, in juli 1950, werd ik definitief benoemd tot adjunct-landbouwkundige.

Onze overste, districtscommissaris C. Halain, (later gouverneur-generaal van Rwanda Burundi) vertrok met zijn vrouw naar Leopoldville en Zuid-Afrika. Het paar verzocht ons in hun huis te verblijven en er mede de leiding te nemen over hun drie jonge dochters die school liepen in Elisabethville. In zijn tuin waren alle nodige materialen aangevoerd waarmee ik een scheepsbrug moest bouwen voor het schoolschip 'm/s. Mpale' dat aan de Moero in Kilwa lag. Samen met de hulpkrachten had ik er lange tijd de handen mee vol.

Aan boord van de ouderwetse sternwheeler (voortbewogen door scheepsrad) 'Charles Lemaire' kregen wij de gelegenheid Kilwa beter te leren kennen. Het was, wegens de centrale ligging in het zuiden van het Moeromeer, een uitgekozen administratieve territoriale post. Maar er bestond helemaal geen visserijschool en er was geen woning! Het gehucht bestond uit een vijftal primitieve woningen met strodaken of gegolfdde platen. In 1949 werd dan een aanvang gemaakt met de bouw van de visserijschool, maar door de grote afstanden, door een even groot gebrek aan wegen als aan goed opgeleide arbeiders, vorderden de geplande bouwwerken maar moeizaam.

In Kilwa was er toen alleen maar de missie van de Franciscanen met vier paters en een vijftal zusters van Pittem, waarmee we goede relaties hadden. Als ik op weg moest, mocht mijn echtgenote bij hen verblijven en later werd Annemie, onze spruit, de lieveling van het klooster.

De uit Gistel stammende zuster Lina, een sterke en medisch bekwame non, had er haar eigen primitieve brousheospitaal waar de inlanders voor kleine en grote zorgen alsook voor zwangerschappen terecht konden. Operatietafel was een zin-

ken bord (met een centrale opening) te midden een strooien omheining. Primitief, maar wel een vooruitgang, want wij hebben eenmaal zelf moeten zien hoe een inlandse vrouw in de brousse baarde met haar rug tegen boom.

Gevaar alom

Er waren talrijke gevallen van ernstige en dodelijke krokodillen- en slangenbeten (zowel gevaarlijk ter land als in het water), ziekten en gebroken benen. Er was geen muskieten-gaas, er waren zelfs geen geneesmiddelen. Maar zij voerde de moeilijkste operaties uit. Het beeld van de geduldig wachtende inlanders, onder de hete zon, voor haar uiterst primitieve 'kliniek' was verbazend. Toch vertelde zij ons soms met een schaterlach dat de talrijke nageboorten uiterst nuttig waren voor haar boomaanplantingen!

De oeverbewoners zijn klein en tenger. Je ziet er geen forse vissersstammen. Officieel verdelen tweeduizend mensen er hun bestaan tussen visvangst en landbouw. Kinderen leven er tussen prauw en oever, terwijl de zwarte vrouw visbroed gaat scheppen met een kleine mand of wriemelende rupsen. Insectenlarven verzamelden. Spinnen en visbroed aten ze graag gebakken.

Gevaarlijk was 't daar zeker, maar ook heel mooi. De dagen zijn nergens zo helder als daar en zo donker bij nacht. Ze zijn van een diepe stilte, soms gestoord door de kreet van een nachtelijke vogel of een ver roofdier. Nachten voor de volle maan, sinistere ogen van de maan, trommelt de tamtam. Congolese berichten en signalen, maar vooral muziek!

Het eerste kwartier van de nieuwe maan danst heel Afrika om de komst van een nieuwe deel van een jaargetijde! Na de terugkeer uit Zuid-Afrika namen Halain en zijn echtgenote weer bezit van de villa. Wij keerden terug naar het hotel de Bruxelles. Korte tijd later werd ons een rijwoning toegewezen in de avenue Leman in het centrum van Elisabethville. Een zestal maanden later werden wij definitief overgeplaatst naar Kilwa in een oude woning met strooien dak en groot terras en uitzicht op het meer, het eiland Simba en de monding van de Luapula. We maakten kennis met de eerste leerlingen

'Kinderen leven er tussen prauw en oever, terwijl de zwarte vrouw visbroed gaat scheppen met een kleine mand of wriemelende rupsen. Insectenlarven verzamelden. Spinnen en visbroed aten ze graag gebakken.'

uit de streek. Zij brachten hun tijd door aan boord van de vaartuigen die vol zaten met kakkerlakken en muskieten. Ze voerden er kleine taken uit. Ik leerde er swahili, terwijl ik de jonge kerels van nabij leerde kennen.

Het bleef wel gevaarlijk. De Belgische postoverste werd er aan zijn woning op de oever aangevallen door een leeuw en hevig toegetakeld. Er leefden inderdaad veel leeuwen in die streek. Wij volgden de evolutie van de werken aan de gebouwen waaronder ook ons nieuwe huis. Ook de Jakhalzen keken toe terwijl een troep olifanten in stilte de weg vervolgde naar het Kundelungugebergte. Dagelijks verlieten zwermen vleermuizen het eiland Simba om zich te nestelen onder het strodak

van onze tijdelijke woning. Een stinkende plaag, was dat. Kilwa was voor die tijd al de pleisterplaats van reizigers en onderzoekers geweest. De maritieme ontwikkeling in Congo gebeurde onder de impuls van Commandant Bultinck.

Luitenant Georges Goor, leraar in de Rijksscheepsjongensschool Ibis, vertrok al in 1910 op expeditie naar Congo.

Hij ging er naartoe met Jozef Labbeke (49), hoofd van de zending (die overleed onderweg in Lokandu in 1911), Van Osten Frederik en met Alfred Colignon.

Pweto en Kilwa werden de nederzettingen van waaruit visserij en onderzoek aangevat zou worden. Vis- en staande netten maken, herstellen, lichaamsoefeningen, breien en verwerken. Goor en de zijnen hadden werk genoeg. In 1914 moest Goor zijn visserijpost in Kilwa evenwel verlaten en naar het Tanganikameer trekken (waar de Duitsers al aanwezig waren). Hij werd er commandant van de Tanganikavloot en moest er bewaartechnieken ontwikkelen om te zorgen voor de bevoorradings van de soldaten. In 1917 kwam het einde van de oorlog in zicht en de expeditie werd opgedoekt. Commandant Goor mocht naar Oostende terugkeren waar hij in 1926 hoofd werd van het Koninklijk werk Ibis. In 1950 kwamen mijn echtgenote Koosje en ikzelf aan in

'De oeverbewoners zijn klein en tenger. Je ziet er geen forse vissersstammen. Officieel verdelen tweeduizend mensen er hun bestaan tussen visvangst en landbouw.'

B.V.B.A. S & S

Jofra Shipping & Trading

Postbus 51 • B - 9060 Zelzate

Tel: +32 (0) 9 361 00 04 • Fax: +32 (0) 9 360 60 04

GSM: +32 (0) 477 952 450

E-mail: jofra.jan@gmail.com

Web: www.bvba-sens-jofra.be

- Aan- en verkoop van alle visserijschepen
- Aan- en verkoop van alle motoren / koppelingen
- Alle toeleveringen / reparaties
- Inbouw van alle merken motoren en koppelingen
- Tevens uw adres voor al uw sloop- en saneringsschepen

Kilwa, onze bestemming, vijftienvintig jaar na de Ibis-zending! Ik vond het merkwaardig, want vooraleer naar Congo te vertrekken was ik zelf nog kandidaat geweest voor de betrekking van directeur van de Ibis in Oostende. Maar ik had niet op de examens kunnen wachten en was naar Congo vertrokken.

Netmazen vormen overal voer voor meningsverschillen en dat was daar niet anders. Er waren ter zake betwistingen met de Bashilastam uit Rhodesie (het huidige Zambia). De rivier Luapula vormde immers de scheidingslijn tussen de naties en het verschil in de wettelijk verplichte afmeting van de netmazen in de twee landen gaf aanleiding tot echtpartijen. Sommige ervaren inlanders beweerden dat mazen van vijf cm te groot waren, omdat kleine vraatzuchtige soorten erdoor niet vernietigd worden. Die aten de eieren en broed. Er werden dan maar mazen van 2,5 cm én 5 cm. toegelaten en bepaalde gebieden werden door beide landen voor de visserij gesloten. Ongevaarlijk was het dus niet. Zo werden wij bedreigd door een groep vissers uit Rhodesie die ons kampement wilden aanvallen. Hulp was te ver weg. Er moest nochtans snel gehandeld worden de bedreiging werd ernstig de groep opstandelingen werd steeds groter. 'Ana kufwa ana kufwa basungu ya makari' schreeuwden ze steeds luider. Tot (de latere gouverneur) Halain, die bij ons de leiding had, middenin de woedende bende sprong. In hun eigen taal schreeuwende hij hen toe dat ze naar hun eigen grond moesten terugkeren, aan de andere kant van de stroom. Ze kalmeerden. Intussen was er hulp onderweg uit Kasenga en de opstandelingen keerden terug naar Rhodesie. We hadden een bijzonder angstwekkend moment beleefd.

Leon Inghelbrecht
(Vervolgt)

SKB - LIFE SAVING EQUIPMENT nv

Maatschappelijke zetel:
Royerssluikaai 48
B-2030 Antwerpen
Tel.: 03/201 89 70
Fax: 03/ 201 89 71

Afdeling kust
H. Baelskaai 8A
B-8400 Oostende
Tel.: 059/33 96 00
Fax: 059/33 96 01

reddingsvesten - reddingsboeien - drijvende toestellen - valschermsignalen - stakellichten - man.o.boordlichten - noodzenders Locat - radio Beacon - reddingsvlotten: RFD, Elliot, Viking, Zodiac, Autoflug, Bombard, Avion, Callegari, Servaux, Mitsubishi, Soniform - nazicht brandblusapparaten.

- ERKEND SERVICESTATION -

VERANTWOORDELIJKE VOOR DE KUST: A. VAN DURME. TEL.: 0475 25 88 02

LEEFBAAR DOEL
MEE - MAKEN

Doel en met uitbreiding de mensenrechten

'Doel?' vraag ik verbaasd, en nog eens 'Doel?'

Ik heb hem vast verkeerd begrepen, hij spreekt nog niet zo goed Nederlands.

'Ja,' knikt hij overtuigend, *'ik woon Doel, Havenweg 25'.* Ik kan het niet geloven.

Wat doet **Atiq**, de zachtmoedige Afghaan in Doel, het geboortedorp van mijn moeder, waar ik als kind de dijk op liep om pootje te baden aan het staketsel. En naar de grote boten keek. En de Flandria begroette die aan kwam varen vanuit Lillo.

Waarom woont **Atiq** in het liefvallige polderdorp aan de Schelde dat bedreigd wordt - alweer een dorp dat bedreigd wordt- door de wildgroei van de Antwerpse haven?

'OCMW Beveren zegt: jij wonen in Doel', vertelt **Atiq**.

'Ik woon groot huis. Heel groot huis. Ik, alleen. Geen geld om verwarming te betalen. Eén kamer warm. Daar mijn bed, mijn tafel, mijn keuken.'

't Is godgeklagd - en ook Allah is wellicht verbijsterd - dat **Atiq** verplicht in Doel woont, terwijl de echte Doelenaars verjaagd en weggepest worden.

Atiq heeft geen auto, noch een fiets (kan hij wel fietsen?). Elke weekdag moet hij voor z'n Nederlandse taallessen naar Dendermonde. Hebt u enig idee hoe efficiënt de verbinding Doel-Dendermonde is met het openbaar vervoer?

's Morgens kost het hem drie uur om op z'n bestemming te geraken, en 's avonds nog eens drie uur voor hij weer thuis is. En er zijn geen winkels meer in Doel.

Dus koopt **Atiq** onderweg elke dag wat brood en kaas, wat melk en wat water.

Maar **Atiq** is blij dat hij in Doel woont. In een echt huis.

'Allemaal vriendelijke mensen,' zegt hij, *'ik niet bang'.*

Dat was vroeger wel anders.

Tijdens de eerste les zat hij constant te draaien en keren op z'n stoel. Het leek of hij onmogelijk stil kon blijven zitten. Ik ergerde me eraan, maar zei niets. Ook de andere cursisten merkten het op en werden onrustig. Tijdens de rookpauze, buiten op de binnenkoer, vroeg ik voorzichtig of er een probleem was.

'Pijn', zei hij, terwijl hij over zijn rug wreef. *'Ik, euh...'*

Hij zocht een woord, vond het niet. Tekende dan maar met z'n vingers in de lucht. Het leken tralies.

'Gevangenis? Prison?' probeerde ik.

Hij knikte, blij dat ik hem begreep.

'Op rug slagen', zei hij, *'pijn, veel pijn.'*

Ik had geen idee hoeveel deze man heeft geleden en waarvoor, maar ik begreep dat ik hem niet kon vragen om rustig op z'n stoel te blijven zitten tijdens mijn lessen Nederlandse Conversatie voor volwassen anderstaligen.

Ze vormen een bonte groep, mijn cursisten. Ze komen uit Afrika. Uit Azië. Uit Zuid- en Midden-Amerika.

Uit Scandinavië en soms ook dichterbij huis.

Ik weet niet of ze hier legaal of illegaal zijn. Of ze politieke of economische vluchtelingen zijn. Wat hen naar België dreef? Hoe ze hier terecht zijn gekomen?

En of ze blij zijn om net hier, in ons Vlaanderen, te wonen?

Ik vraag me enkel af hoe uitzichtloos de situatie zou moeten zijn, eer ik besluit om have en goed in twee koffers te steken en met mijn gezin op weg te gaan naar een ver en vreemd land, waar misschien/hopelijk een betere toekomst wacht.

Mijn cursisten zijn niet verplicht deze extra avondlessen Nederlandse Conversatie te volgen, maar ze komen en blijven komen, omdat ze het belangrijk vinden onze taal te begrijpen en te spreken.

Omdat de lessen gesubsidieerd worden, moeten er gegevens ingevuld.

Op de lijsten staan kolommen met voornaam, familienaam, land van herkomst, adres, telefoonnummer.

De kolommen 'familienaam' en 'adres' blijven meestal blanco, deze mensen kiezen ervoor om eerder anoniem te blijven, niet op te sporen. Bij 'telefoonnummer' komt steevast een gsm-nummer, niet traceerbaar.

Deze mensen hebben geleerd om voorzichtig te zijn.

Of ze hier gelukkig zijn? Ik weet het niet. Wie omringd is door zijn of haar familie heeft het iets gemakkelijker, maar ze hebben allemaal op de een of andere manier heimwee naar hun vaderland en naar hun moedertaal.

Erica is verslaafd aan sinaasappels. Tijdens de les eet ze er met smaak drie tot vier en in haar rugzak zitten er nóg. Erica ontvluchtte de erbarmelijke omstandigheden in haar kleine Peruviaanse dorp in de bergen. Ze huwde een Belg, maar het droomhuwelijk hield niet lang stand, want haar echtgenoot bleek losse handjes te hebben en nu zit Erica op een klein studiootje in ook erbarmelijke omstandigheden. Eenzaam en alleen en ver van huis, maar met stromend water (warm én koud), vroeger een ongekende luxe.

Pierrick heeft het beter getroffen. Hij is getrouwd met een Vlaamse dokteres. Grote liefde, dat hoor je als hij teder met een 'Franse r' over zijn vRouw praat. Bij een les over de hoofdsteden verbeterde hij mij 'Ik niet Frans', zei hij, 'ik Bretoen, capital Brest', waarbij hij zijn rechtervuist op zijn hart hield.

Mohammed uit Egypte, die werk vond als kelner in een etablissement met grote faam in Sint-Niklaas. Maria, Jane en Olga uit Tsjechië. Abraham uit Irak. Laima, advocate uit Syrië. Sagin uit India. Froebel uit de Filipijnen. Neidra uit Zweden. Mie uit Japan. Vladimir uit Rusland, en nog vele andere.

Odette uit Congo, een struise 'Afrikaanse mama' is analfabete, maar ze spreekt vloeiend Frans én 7 Congolese talen. Ze verschijnt altijd in schitterende kleren, alsof ze naar een feest gaat. Tijdens de pauze schenkt ze voor iedereen een kopje koffie of thee in en dan lacht ze haar diepe luide lach, net zo warm als de Afrikaanse zon. Toen ik haar vroeg hoeveel kinderen ze had, antwoordde ze 'Vier'. Ze lachte even, maar in haar ogen doofde de fonkeling en ze vervolgde 'Vier dood. La guerre', terwijl ze het bekende gebaar maakte met haar gestrekte hand over haar keel.

Terwijl ik mijn cursisten onze taal en voor mensen uit een andere cultuur soms verwonderlijke gewoontes probeer bij te brengen, leren zij mij meer van het leven

genieten. Meer dan vroeger waardeert ik de veiligheid en de bescherming van het individu, de vrije meningsuiting, de veelheid aan politieke kleuren en ideeën, het water uit de kraan, de grote keuze aan luxeproducten, onze goed-uitgebouwde gezondheidszorg en ik vind respect voor de mensenrechten lang niet meer zo vanzelfsprekend.

Laatst kwam Halit, een jonge zwarte man in de pauze naar mij toe.

- *Mademoiselle* (ik was dadelijk gecharmeerd, u moet weten dat ik net voor de vierde keer oma ben geworden), *mademoiselle, mag ik u iets vragen?*

- (ik knikte glimlachend) *Natuurlijk.*

- *Chez-nous en Afrique* (hier zeggen ze: 'Bij ons in Antwerpen', een Afrikaan noemt het hele continent als zijn thuis) *Chez-nous en Afrique, wij hebben veel problemen: Waar goede school voor mijn kinderen? Eén goede school, maar ver weg, en te duur. Kan niet.*

Hij haalde zijn schouders op.

- *Hier in België: dat goede school, allemaal goede school! Chez-nous en Afrique wij zeggen: Wat eten wij morgen? Is er eten morgen? Hier bij bakker: zoveel brood. Bij slager: zoveel vlees! Maar chez-nous en Afrique de mensen lachen, hier kijkt iedereen triest. Waarom, mademoiselle? Ik wist het niet...*

Atiq is anderhalf jaar in Doel gebleven. Toen vond hij in Mechelen werk dat past bij zijn diploma: tandtechnicus. Hij blijft naar de les komen, maar klaagt over de Mechelaars. 'Vriendelijke mensen,' zegt hij, 'maar ik niet begrijp dialect Mechelen.'

'In Doel ik praten met iedereen. Doel? Is nog? Wonen nog mensen? Waarom moet Doel weg?'

Ik weet het niet...

Dianne Nuyts • foto's: Dieter Provoost

Voor poëzieavond KunstDoel 2010

Dianne Nuyts (°1956) zet zich al jaren in voor het behoud van Doel, het geboortedorp van haar moeder. Ze gaf 6 jaar Nederlandse conversatie aan volwassen anderstaligen. Dianne publiceerde één roman 'Nog enkele weken of maanden, een authentiek verhaal over palliatieve zorg met op de achtergrond het stervende polderdorp Doel'. Een tweede en derde roman zijn in voorbereiding.

De Belgische visserijvloot (73)

In januari 2005 startten we met de rubriek 'De Belgische visserijvloot' waarbij we maandelijks drie foto's en een beknopte historiek van de vaartuigen publiceerden. Met 111 steekkaarten van vissersvaartuigen hadden we zowat de hele varende vloot gehad. Door de goede respons op deze rubriek gingen we er nadien mee door. Sinds februari 2008 gaan we stapvoets terug in de tijd en brengen we de vaartuigen die inmiddels uit de vloot verdwenen zijn. Deze aanpak, die gepaard gaat met het nodige opzoekwerk, leverde voldoende vaartuigen op om tot vandaag in HVB telkens een bladzijde te vullen.

Voor de juiste gegevens baseren we ons op de oudere Officiële Lijst der Belgische Vissersvaartuigen. Ook andere bronnen en archieven worden geraadpleegd om de exacte gegevens over de vaartuigen en de opeenvolgende eigenaars te vinden. (Louis Vande Castele)

Z. 447 HURRICANE

Lengte: 17,12 m
Breedte: 5,39 m
Tonnage: 42,25 bruto
Bouwjaar: 1968
Werf: J. Haerinck, Zeebrugge -hout
Motor: Cummins 1967
Vermogen: 180 pk
Reders:
Z.447 Hurricane
Gerard Vandierendonck (1968)
BVBA Hurricane, Heiststraat 82,
Zeebrugge. (1988)
20.02.1992: geschrapt
wordt BOU 136 HURRICANE
BVBA Solea, Kustlaan 112, 8380
Zeebrugge.1992)
Hoozee Michel, Knokke-Heist
(1992-10)

COPYRIGHT LVdC

B.601 VAN MAERLANT

Lengte: 17,00 m
Breedte: 4,90 m
Tonnage: 34,19 bruto
Bouwjaar: 1962
Werf: De Graeve, Zeebrugge - hout
Motor: A.B.C. 1962
Vermogen: 135 pk
Reders
Emiel Ackx-Jeannine Deplancke
(1962)
NV Van Maerlant (1991)
10.01.1991: geschrapt
vervangingsnieuwbouw B.601 VAN
MAERLANT.

COPYRIGHT LVdC

N.350 COLETTE

Lengte: 19,94 m
Breedte: 6,08 m
Tonnage: 61 brutopk
Bouwjaar: 1985
Werf: SV SCAP, Oostende
Motor: Mitsubishi 1985
Vermogen: 260
Reders:
Kiekens Noel (1986)
26.07.1991 geschrapt, gezonken in
de haven van Nieuwpoort en totaal
verloren verklaard.

COPYRIGHT LVdC

In rusthuis Godtschalck in Oostende tuurt een bewoner door het venster. Tot voor kort had hij een mooi overzicht op de havengeul en de vismijn. Nu kan hij alleen nog de vuurtoren zien. De visser die meer dan 50 jaar op zee heeft gevaren wordt nu bestolen van het zicht op zijn leefwereld.

Het moderne flatgebouw dat het zicht verstoort staat in schril contrast met de kajuit waarin de zeeman vele jaren heeft geslapen. Naast een fris voorkomen heeft de man van 96 een geheugen waarop een twintiger jaloers is. Traag, maar overtuigend, als een schip dat de haven verlaat, kwam er een boeiend levensverhaal naar boven. Ik interviewde hem in november: 'Als de kosten nog niet gedekt waren, gebeurde het dat we een week langer op zee moesten vissen. Natuurlijk verlangde niemand naar zo'n telefoontje van de baas.'

Jef Ocket (96) haalde vis boven van Canada tot Congo

'De naam Godtschalck heeft iets katholiek, dat weet ik. Maar dat heeft niets met God te maken. Godtschalck is een familienaam. Vroeger waren het hier wel nonnen die instonden voor de opvang. Mensen uit de visserij krijgen hier voorrang op een plaats. Met geen enkele van de hier resterende vissers heb ik nog gevist, een is wel nog bij me in opleiding geweest. In totaal zitten we hier met 75 en er zijn 43 personeelsleden. Ik zit hier al vijf en een half jaar. Tot drie jaar geleden zat ik hier samen met mijn vrouw. Ze is overleden op haar 89ste.'

Zeven vissers telt het rusthuis Godtschalck in Oostende, de oudste vertelt over een halve eeuw ervaring op zee. Op een leeftijd waarop velen door hun ouders nog in bed gestoken worden, koos Jef al het ruime sop. 'Heel de familie baadde in het vissersmilieu. Op mijn eerste zeereis was ik dertien jaar en acht maanden. Om de stiel te leren ging ik met mijn vader mee. We waren zeven dagen op zee, ik was veel ziek in het begin. Ze zeiden dat ik beter taartenbakker zou worden, maar ik wou en moest visser worden. Ik weet nog goed dat ik bij een afvaart, op zes december, de dag van Sinterklaas, speculaas had meegekregen in mijn knapzak. Eenmaal aan boord kon ik er natuurlijk niet afblijven, toen we later in volle zee zaten heb ik dat mogen bekopen. Samen met mijn ouders ben ik nog naar een kapelletje gewandeld om mijn zeeziekte te "zegenen". We waren niet echt gelovig, maar het heeft toch geholpen, want na enkele maanden was het voorbij.'

Zeeziekte was één zaak, maar wie bang was van hoge golven en woeste zeeën kon beter aan wal blijven. 'De angst om in zee te blijven mocht je niet toelaten. Als er iemand op zee verloren ging was er een afscheidsdienst, maar verder werd daar

niet over gesproken. Er was wel eens storm en halve storm, maar ik heb nooit iemand weten vergaan op zee. Op mijn zeventiende heb ik wel iemand zien sterven tijdens een reis naar IJsland. Hij kreeg een plank tegen zijn hoofd. Er was geen bloed te zien, maar hij zeeg ineem en was op slag dood. We zijn dan naar Reykjavik gevaren om er hem daar te begraven. Naar huis konden we hem niet brengen want er moest verder gevist worden.

Een dag later zijn we dan toch teruggekeerd. De kapitein had het moeilijk, uit gewoonte riep hij nog steeds "Kreubel", maar die was natuurlijk niet meer op post.'

De bestemming van het schip en de duur van de reis waren afhankelijk van de vraag in de vismijn: 'Naar IJsland was het vier dagen varen, we visten er tien dagen en hadden dan een terugreis van nog eens vier dagen. In totaal waren we achttien dagen op zee. Als de kosten nog niet gedekt waren kon het zijn dat we een week langer moesten blijven, natuurlijk verlangde niemand naar dat telefoontje van de baas. We visten er op kabeljauw, schelvis, koolvis en rode poon. We hielden 's nachts om beurten de wacht, je stond altijd met tweeën op uitkijk. Aan boord was er een kok die 's middags stevige kost maakte. We aten soep, aardappelen met groenten en een stuk vlees. Uitzonderlijk aten we zelfs eens vis.'

Het gezinsleven van een visser

Vrije tijd? 'Eenmaal terug aan land kregen we drie dagen vrijaf. Ik ging naar huis, waste me, at en vroeg "mijn zondag" aan mijn ouders. Met die veertig Frank verkende ik het uitgaansleven. In die tijd was dat een aanzienlijke som, een pintje kostte toen slechts vijftig cent. Ik kon niet thuisblijven, ik maakte bij manier van spreken mijn bed in de uitgaansbuurt "het Hazegras". Dat was nogal een ruige buurt. Daar heb ik later in een danszaal mijn vrouw leren kennen.

Op mijn 23ste ben ik getrouwd en kort nadien kregen we twee dochters. Eentje werd geboren in '38, de tweede in '40. Bij hun geboorten was ik op zee. Ze groeiden op in de Tweede Wereldoorlog, onze vaartuigen waren in beslag genomen en ik had geen inkomen voor mijn familie. Uit financiële overwegingen ging ik bij de Britse Navy, ze betaalden vrijwilligers acht Shilling per week. We zijn in totaal met 32 mensen vanuit Oostende vertrokken.

Onze taak bestond uit het bevoorraden van konvooien in de Verenigde Staten. We meerden aan in Canada, Key West in Florida. Ook in New York ben ik zes keer geweest, toen al waren er wolkenkrabbers. We hadden een dag of twee om de

Bij het ter perse gaan vernamen we het overlijden van Freddy Demon, echtgenoot van Marietje van het bekende Oostendse visserscafé 't Veegeetje. Freddy overleed op 1 januari. Hij werd 66.

stad te verkennen. Mijn vrouw was op dat moment in Engeland.'

De overkant van de Atlantische Oceaan was nog lang niet de enige exotische bestemming van de visser. 'In de visserij heb ik ook nog op Labrador gevaren, dat was voor de kust van Canada, de boottocht duurde acht dagen. Na zeven dagen vissen begonnen we al aan onze terugvaart, er zat daar veel vis. Onze visserij was gericht op de vraag in Oostende, de ene vis is al duurder dan de andere.'

In 1954 ben ik voor tien jaar naar Congo vertrokken om er te vissen. Er zat veel vis en je moest niet veel stielkennis hebben om goede vangsten te maken. We werkten er samen met de lokale bevolking. Als je die mensen goed behandelde waren ze je beste vrienden, maar als je te bazig was, waren ze in staat een mes in je rug te steken. De warmte maakte het er aangenaam leven, en om de zes maanden keerde ik met het vliegtuig terug naar mijn gezin in België. Op mijn 63 ben ik teruggekeerd uit Afrika en ben ik gestopt met werken in de visserij. Nadien heb ik nog dertien jaar als nachtwaker in een hotel gewerkt.'

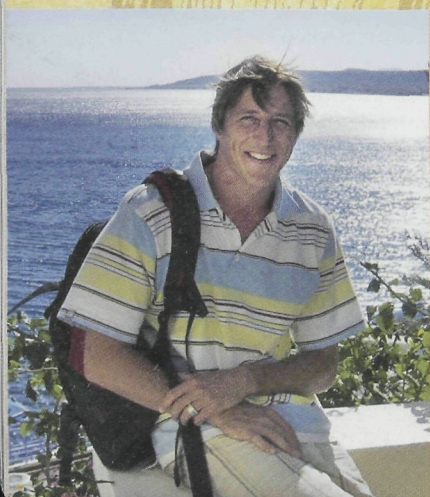
De toekomst van de visserij

De visserij is lang niet meer wat ze geweest is, maar is ze ten dode opgeschreven? 'Tussen de carrière van mijn vader en de mijne zie ik weinig verschil. Het is pas beginnen veranderen na de Tweede Wereldoorlog. Het geld is de grote boosdoener. Mensen werden al te jaloers op het geluk en de welvaart van anderen. De visserij is aan het verdwijnen. Er komt wel samenwerking tussen de vismijn van Oostende en deze van Zeebrugge, maar ik denk niet dat het nog goed komt met de visserij. Men plant zelfs de bouw van een woonwijk op de oosteroever.'

Na een actieve loopbaan van 63 jaar is het verblijf in het rusthuis een aanpassing geweest, maar ook hier zet de wereldreiziger zijn tocht verder. 'Ik lees elke dag de krant en heb daarvoor nog altijd geen bril nodig. Ik neem ook geen medicatie. Als mijn dochter op bezoek komt spelen we met de kaarten en als ik medebewoners kan helpen, dan doe ik dat. Ik heb hier zelf nog een relatie van zes maanden gehad, maar toen ze te bazig werd, heb ik gezegd dat ze mocht vertrekken. Ja, ik heb nog steeds "touche" bij de vrouwen. De zoon van een bewoner heeft me ook al eens meegevraagd op een cruise naar IJsland, maar ik heb extra zuurstof nodig en kan dus geen lange afstanden wandelen. Mocht zo'n excursie toch ooit eens lukken, dan zou ik daar het graf opzoeken van mijn gestorven zeemakker.'

Als een rots in de branding is Jef Ocket nog niet van plan om te wijken. 'Binnen drie jaar word ik 100, maar dat betekent niet veel voor me. Er moeten daarvoor nog 1.500 dagen voorbijgaan hé. Zolang mijn geest goed blijft en de dagen goed passeren is het goed, maar als de hersenen het begeven mogen ze mij hier komen halen. Ik word hier nu al elke week gewassen door een jongedame, dat is verplicht, maar ze mogen enkel mijn rug en voeten doen, daarna vliegen ze buiten.'

Kenneth Jenkins

In Vlaanderen kan journalistiek onder meer gestudeerd worden aan vijf hogescholen. Zij bieden een professionele bacheloropleiding aan die drie jaar duurt.

De Oostendenaar Kenneth Jenkins (° 26 september 1982) volgt dergelijke opleiding aan de Artevelde school in Gent. Het is in het kader van die opleiding dat hij in november Jef Ocket ging interviewen. Jenkins gaf ons de toelating het gesprek in HVB af te drukken.

Stichting voor Duurzame Visserijontwikkeling

SVDO vzw

Wandelaarkaai 4

8400 Oostende

Tel: 059 50 95 26

Fax: 059 50 96 64

info@sdvo.be

Openingsuren:

Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u

Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

HETZEEVISSERSFONDS

fonds voor bestaanszekerheid

Zeevisserfonds

Wandelaarkaai 4

8400 Oostende

Tel: 059 50 95 55

Fax: 059 50 95 25

info@zeevisserfonds.be

Openingsuren:

Van maandag t/m donderdag
van 8.30u tot 12.15u - 13u tot 17u

Op vrijdag van 8.30u tot 12.30u

LEVEN IN GOLVEN

Vissers trotseren de zee en weten dat die van koele minnares kan transformeren tot woedend water, van een zachte rimpel tot een briesende tempeest. Vissers varen ook niet uit als het stormt. Ze blijven wijselijk aan wal. Wat drijft sommigen dan alleen de oceanen te bevaren, het grote risico nemend het er niet levend vanaf te brengen? Dat blijft een open vraag. Ieder die een verbond sluit met 'het vonkende azuur, het dronk-koude wilwelwater, een vroegvolwassen kind of donderritsel', zoals dichters hare majesteit omschreven, heeft daar z'n eigen motivatie voor.

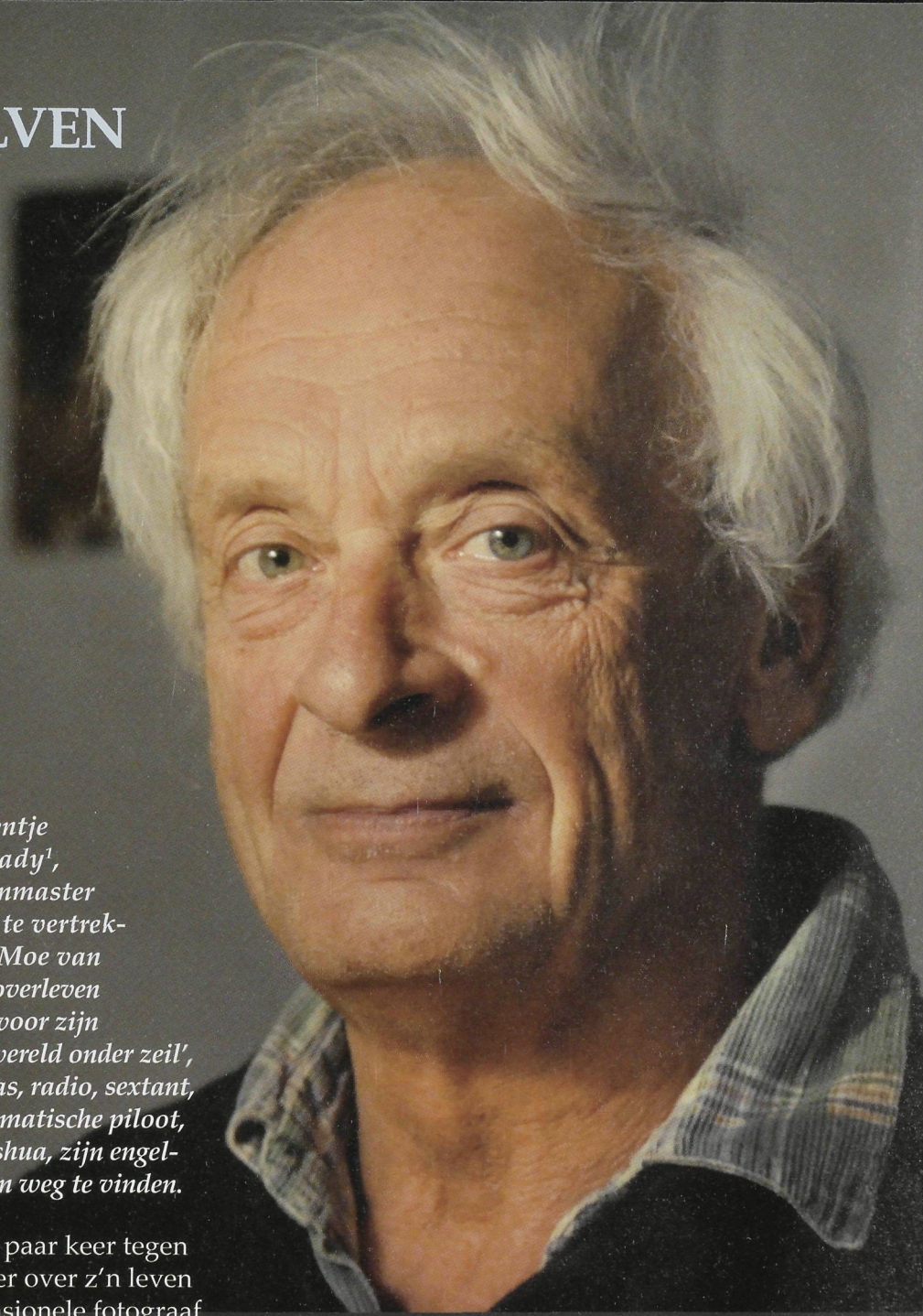
Jean Heylbroeck is een van hen.

*In vijf jaar tijd zeilde hij op z'n eentje de wereld rond met de *Chartist Lady*¹, een op de valreep zeewaardige eenmaster van 9 meter lang. De doorslag om te vertrekken lag bij hem bij werkloosheid. Moe van het spaarzaam moeten zijn en het overleven om te overleven koos hij er in 1989 voor zijn jongensdroom, 'het ronden van de wereld onder zeil', te verwezenlijken. Met enkel kompas, radio, sextant, de sterren, de maan, Gérard de automatische piloot, zijn veelal sputterende motor en Joshua, zijn engelbewaarder als hulpmiddelen om zijn weg te vinden.*

Pierre was Jean Heylbroeck al een paar keer tegen het lijf gelopen toen die op een keer over z'n leven als zeiler begon te praten. Als occasionele fotograaf bij HVB zag Pierre een prachtig verhaal voor zich ontrollen en hij trok me aan de mouw om Jean te gaan opzoeken. We gingen met ons dochttertje op pad om hem te horen vertellen. Ik voelde me als een te groot kind dat een ontdekkingsreiziger zou ontmoeten. Maar Jean zette me al gauw met m'n beide voetjes terug op de grond. Heel wat mensen creëren een beeld van hem als een uitzonderlijk man, sommige vrouwen lieten hem zelfs onverhuld verstaan dat ze wel interesse hadden, maar hij weerlegt dit beeld met klem en verbazing. Waarom die drang tot afgoderij? De waarheid is dat Jean heel wat schommelingen in zijn gemoed moest ondergaan. Twijfels waren een vaste compagnon de route en de laatste twee jaar van de reis kwam daar zelfs angst bij. Het was geen makkelijke onderneming en hij had in zijn ogen zo veel geluk onderweg, dat hij elk moment begon te verwachten dat het fout moest gaan en hij zich afvroeg waar hij in godsnaam aan begonnen was.

Ja, waar was hij eigenlijk aan begonnen? Op 26 juli 1989 stonden honderden mensen, inclusief TV-ploeg van de toenmalige BRT, op de kade in Blankenberge om Jean te zien vertrekken. Hij was niet aan zijn proefstuk toe maar toch werd het de slechtste overtocht van het Kanaal die hij tot dan toe meemaakte. Een lekkende boot, ziek en uitgeput door allerlei spanningen, opboksen tegen 6 à 7 Beaufort... Jean had zich wel een beter begin kunnen voorstellen. Aan de boei van Hardway werd de boot hersteld en een dikke maand na het vertrek uit België kon de Engelse dame eindelijk de eerste grote overtocht door de golf van Biskaje aanvatten.

Daarvoor had Jean Heylbroeck met zijn eerste zeilboot, de *Shamrock*, de Noordzee, het Kanaal en de Bretonse wateren uitgebreid verkend, maar dit was het begin van een reis over de oceanen, heel onze wereld rond.

De wereld is rond

Dag in dag uit hield Jean een logboek bij. Dat verhaal kun je volgen in 'De wereld is rond', een heel prettig lezend boek dat hij na de reis publiceerde. *'Jean kan zijn avontuur en zichzelf relativeren. Hij durft met zichzelf te lachen en daarin onderscheidt zijn werkje zich van veel andere zeilverhalen'*, schreef Het Volk hierover. Volledig mee eens. En er is meer. Jean heeft een taalgevoeligheid die van dit boek een lekkernij maakt. Hij kan zich ook opwinden over hoe met authentieke taal omgegaan wordt. Zo schrijft hij over de parel van de Zuidzeeën resoluut Pora Pora in plaats van de Bora Bora die de Amerikanen ervan gemaakt hebben met hun chewing-gum taaltje. Jean vertelt ons ook met een tikkeltje verontwaardiging dat missionarissen een baai in Fatu Hiva de naam 'baies des vierges' gegeven hebben. Als je de vorm van de rotsen daar bekijkt zou het eerder 'baie des verges' of penissen moeten zijn. De mensen van de Markiezeneilanden zijn nooit preuts geweest en de zeden waren er zeer verschillend aan onze westerse visie op seksualiteit, zoals ook Jacques Brel en Gauguin getuigden. En zo staat het boek vol met voetnoten met verwijzingen naar achtergronden en oorsprongen. Ook het literaire krijgt een plek. Ik haal een fragment aan: *"11 april. 19u. In het feërieke rode licht van de ondergaande zon kruist een klein schip de evenaar. Neptunus verschijnt traditiegetrouw aan dek en maakt kennis met de nieuwkomer. Een inwijding hoort er nu eenmaal bij. Mijn doop wordt plechtig volbracht na het openen van een fles rum. Enkele glazen later overhandigt hij me een certificaat, laat een boer en declameert: 'This is to certify that Jean Heylbroeck crossed on his own the equator and has been accepted by me as a man of the sea.' (...) Een penetrante vislucht achter zich latend, stapt Neptunus over de reling en verdwijnt in de blauwe diepten.*

Gaandeweg ontstaat er door ontelbare keren door het oog van de naald te hebben gekropen, in Jean's verbeelding ook een metgezel. Joshua, zijn bewaarsengel die hem liefdevol bijstaat met humor en advies, zijn zesde zintuig dat hem wekt op momenten van gevaar. En dat kon Jean wel gebruiken op zijn lange reis.

Een man van de zee

Van La Coruña naar Madeira, de Canarische Eilanden, Dakar, Cabo Verde, Martinique, een heel pak andere Caraïbische eilanden, Cartagena-de-Indias, Panama, Costa Rica, Isla del Coco, de Galapagos-eilanden, de Markiezeneilanden, Polynesië, de Fiji eilanden, Nieuw-Caledonië, Noord-Australië, en dan terug naar de Noordzee over de Timorzee, de Indische Oceaan, de Arabische Zee, de Rode Zee, de Middellandse Zee en de Atlantische

Oceaan. Als je zo'n trip gemaakt hebt kan je zeggen dat je onze aarde proefde, onze planeet in je hebt voelen razen en klieven, pronken en palaveren, verbijsteren, vervelen en ontroeren. Jean Heylbroeck heeft een ervaring die slechts enkelingen gegeven is. Hij verliet de ratrace en al heeft hij ook angst gekend en tegenslagen, hij werd er eveneens voor beloond door moeder natuur. De zee slaat maar zalft ook. De zee maakt (zee-)ziek en geneest. *'De natuur kan verwonden maar laat geen (mentale) littekens na, het zijn enkel mensen die blijvende wonden kunnen veroorzaken'*, zegt Jean hierover. Hij weet wat hij zegt, hij is een man van de zee, zo gekroond door niemand minder dan Neptunus.

Jean Heylbroeck, Ilse Heip en Frauke Debrauwer

Zorg voor moedertje natuur

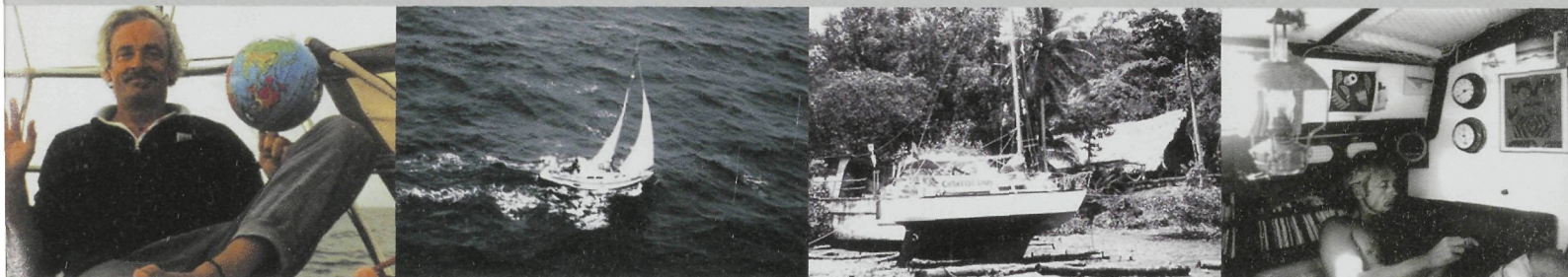
Het staat onwrikbaar vast, onze natuur heeft heel wat fabelachtigs in petto. Jean zag verblindende landschappen, mooie mensen en grandioze dieren. Bultruggen, zeeleeuwen, haaien, barracuda's, inktvissen, roggen, papegaaivissen, veel te veel om op te noemen... en Portugese oorlogsschepen. Dat hij die laatste gezien heeft maakt me... Een wonderlijker wezen bestaat niet. Ze wordt onder de kwalen ingedeeld maar is eigenlijk een complexe kolonie van vier organismen (poliepen) die hun leven delen. In Wikipedia wordt het zo omschreven: *Het Portugees oorlogsschip kan tentakels ontwikkelen tot 50 meter lang. Naast het lichaam, dat gemiddeld 9 tot 35 cm groot is, heeft het een gasblaas, dat als "zeil" dienstdoet. Dit zeil, dat in feite een poliep is, kan met lucht gevuld worden als het oorlogsschip aan de oppervlakte moet blijven, en kan bij gevaar leeglopen waardoor het oorlogsschip onderduikt. Ook kan dit zeil in een bepaalde hoek gedraaid worden, zodat de kolonie kan "bepalen" waar ze naartoe "wil". Zelfs*

tegen de wind in laveren is mogelijk." Is dat niet prachtig? Jean omschrijft zijn ontmoeting met het eigenaardige wezen zo: "Tien meter verder zie ik een bizar, doorzichtig voorwerp tegen de wind opkruisen... Tegen de wind!? Dat kan toch niet... Net een mini-jacht, strak aan de wind zeilend." Vier organismen die in een kruisbestuiving hun leven delen om te kunnen

staan zijn koers te berekenen met sextant. Een man met meer ervaring dan de meeste hedendaagse zeilers dus. Hij wordt omschreven als 'de laatste solozeiler die zonder electronica rond de wereld vaarde'.

En toch viel het laatste stuk hem zwaar. Het moet een gigantische krachtinspanning geweest zijn. Bij

vlr.: Jean Heylbroeck in z'n boot • Golf van Papua • Costa Rica • Nouméa

navigeren... Petje af voor moeder natuur. Helaas kan er in deze geen petje af voor de mens. Jean zag afval het ruime sop in weggekieperd worden, alsof het de normaalste zaak van de wereld is. Overal drijft plastic en andere rommel. Jean heeft de hele reis lang z'n eten rechtstreeks uit het water kunnen halen. Wij krijgen de lekkerste vis quasi op een dienblad en wat doen we in ruil!?

Het einde van de reis en een nieuw begin

In 1993 kwam er een einde aan de reis. Je zou zeggen dat hij ondertussen getraind was. Er waren stukken op de tocht waarin hij op z'n gehoor, dat de branding opving, kusten van eilanden wist te vermijden. De motor werkte bijna nooit en Jean moest noodgedwongen ontelbare keren op windkracht de Chartist Lady door engten en laagtes navigeren. Hij voer ook zonder GPS en was in

zijn thuiskomst werd er hem in The Royal Yacht Club Oostende een enorme biefstuk-friet voorgeschoteld. Dat moet onwaarschijnlijk goed gesmaakt hebben. Er volgde een spetterend feest en hij kreeg een portret in het gouden boek, naast dat van andere zeilglorieën.

Het verrassende einde van het boek ga ik hier verder niet verraden maar ik zeg jullie, liefhebbers van onze zee, hvb'ers, neem contact op met Jean (er kunnen gesigneerde exemplaren opgestuurd worden naar geïnteresseerden / verdere info via email) en lees zijn boeken. Want het verhaal is bij deze allesbehalve afgelopen. Jean heeft daarna nog geschreven. 'Terra Incognita' voor volwassenen en 'Luchtbellen uit de diepte' voor kinderen.

In het eerste vertelt hij over de jaren na zijn tocht, het tweede is een ode aan de zee.

Jean Heylbroeck heeft ondertussen zeventien jaar verder geleefd. Hij speelt nu viool en hij maakt aquarellen.

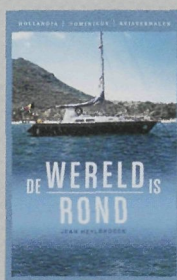
Tekening van Jean Heylbroeck uit 'Luchtbellen uit de diepte'

Ilse Heip • foto's: Pierre Debrauwer

Jean Heylbroeck is te contacteren op jeanheybroeck@hotmail.com

1- De zeilboot werd Chartist Lady gedoopt door zijn eerste (Engelse) eigenaar. Een van zijn voorouders moet een belangrijke rol gespeeld hebben in de politieke beweging 'Chartism' (1836-1848), die uitging van de Britse arbeidersklasse en onder meer het bekomen van algemeen kiesrecht, geheime stemming en parlementen van één jaar nastreefde.

De 3 boeken die Jean Heylbroeck schreef.

GIJ DIE DIT BLAD IN DE KRANTENWINKEL KOOPT

De distributie van HVB via de winkels is voor ons van in den beginne al een peperdure zaak geweest. De distributiekosten bedroegen in 1988 immers al 40% van de verkoopprijs van het blad. Dat is intussen nog toegenomen, bvb. doordat we verplicht werden een barcode aan te brengen, een streepjescode die we maand na maand voor veel geld bij de distributeur moeten aankopen. Ook is de distributiedienst verhuisd, waardoor we sinds enkele maanden 60 km moeten omrijden. Het is niet dat we aan die winkelverkoop iets moeten overhouden (want dat was voorheen ook niet het geval), maar de lezers zullen begrijpen dat we er evenmin aan moeten 'toesteken'. Vandaar dat HVB vanaf maart 2010 in de winkel 3,99 euro kost. Indien u dat teveel geld vindt zijn, dan hebben we daarvoor een oplossing.

NEEM TOCH 'N ABONNEMENT

Schilderij: Frone Clauwaert

Neem vandaag nog een abonnement en schrijf 29,75 euro over op rekening 384-0596581-18 van Het Visserijblad. U krijgt dan een jaar lang HVB bij u thuis in de bus bezorgd aan minder dan 2,50 euro per keer! Schrijf op uw betaalformulier 'VOORHEEN LOSSE KOPER' en u krijgt als extraatje de bundel 'WEINIG STICHTENDE KERSTVERHALEN' toegestuurd. Vijf gewaagde kerstverhalen van Flor Vandekerckhove, geïllustreerd met prachtige, maar aangebrande tekeningen van Jo Clauwaert.

VANQUATHEM - LOMBAERTS - EGGERMONT Advocatenassociatie

George VANQUATHEM
Jean-Luc LOMBAERTS
Marijke EGGERMONT

Invalidenlaan 14
8301 Knokke-Heist

Tel. 050 51 43 43
Fax 050 51 03 06
G.S.M. 0475 68 00 69

E-mail info@vanquathemenpartners.be

- Visserijreglementering
- Maritiem recht
- Handels- en vennootschapsrecht
- Faillissementsrecht
- Bouwrecht en contracten
- Huurrecht: handel en privaat
- Verkeersrecht
- Invorderingen
- Familierecht